

ANKESTYRELSENS UNDERSØGELSER
**Ikke-vestlige børns længerevarende
udlandsophold**

Ankestyrelsen

ANKESTYRELSENS UNDERSØGELSER

Ikke-vestlige børns længerevarende udlandsophold

Ankestyrelsen

Titel: Ikke-vestlige børns længerevarende udlandsophold
Udgiver: Ankestyrelsen, marts 2005
Elektronisk ISBN nr.: ISBN 87-7811-450-0
Opsætning: Ankestyrelsen
Bestilling: Ankestyrelsen, Amaliegade 25,
Postboks 9080, 1022 København K
Telefon 33 41 12 00. Telefax 33 41 14 00
E-post: ast@ast.dk
Hjemmeside: <http://www.ast.dk>

Denne publikation kan frit citeres med tydelig kildeangivelse

Indhold

	side
1	Sammenfatning 5
2	Baggrund og metode 9
3	Lovgivningen 15
4	Omfanget af længerevarende udlandsophold og anvendelse af lovgivningen 17
5	Indberetning og kontakt til forvaltningen 23
6	Børn og forældres karakteristika 29
7	Opholdets karakter 34
Bilag	Spørgeskema del 1, 2 og 3, vejledning og interviewguide

1 Sammenfatning

Ankestyrelsens har i perioden november 2004 – februar 2005 gennemført en undersøgelse af ikke-vestlige børns længerevarende udlandsophold. Undersøgelsen er baseret på spørgeskemabesvarelser fra de 50 kommuner, der har flest børn under 18 år med ikke-vestlig oprindelse, samt på oplysninger indsamlet ved en efterfølgende interviewrunde hos 17 skoleledere.

Undersøgelsens formål er at afdække omfanget af ikke-vestlige børns længerevarende udlandsrejser, kommunernes brug af lovreglerne på dette område, samt indsamle viden om de børn, der er involveret, og den type ophold, de har været på.

1.1 Sammenfatning

De 50 udvalgte kommuner og 17 skoleledere, udvalgt på baggrund af kommunernes oplysninger, har videregivet en række informationer og erfaringer i forbindelse med børn, der er eller formodes at have været på længerevarende udlandsophold.

Omfanget af længerevarende udlandsophold og anvendelse af lovgivning

Undersøgelsen viser, at kommunerne samlet set har kendskab til, at 554 børn er eller har været på længerevarende udlandsophold siden 1. juli 2002¹. Det fremgår af undersøgelsen, at der findes flere typer af længerevarende udlandsophold, og det vurderes, at en væsentlig del af opholdene er forlængede ferieophold i forbindelse med sommerferien, *jf. kapitel 7*.

Ifølge loven skal skoler og institutioner underrette kommunen i tilfælde, hvor et barn er fraværende i en længere periode, og det formodes, at fraværet skyldes ophold i udlandet. 24 af de 50 deltagende kommuner har fået indberetninger fra skoler eller børne- og ungeinstitutioner om fraværende børn, der opholder sig eller formodes at opholde sig i udlandet. I alt har skoler og børne- og ungeinstitutioner indberettet 287 børn.

I de tilfælde, hvor kommunerne får kendskab til, at et barn er på længerevarende udlandsophold, findes der to lovregler om stop for ydelser:

- Stop for udbetalingen af børnetilskuds- og børnefamilieydelse
- Stop for udbetaling af forsørgersats eller forsørgertillæg ved modtagelse af kontanthjælps-, starthjælps- og introduktionsydelse.

¹Kommunernes oplysninger om børn på længerevarende udlandsophold, der har ført til stop for udbetaling af forsørgersats-/tillæg, kan være tilfælde fra 1. juli 2002, hvor loven herom trådte i kraft. Skoler og institutioner har dog først fået pligt til at foretage indberetning af børn på længerevarende udlandsophold pr. 1. juli 2004, hvorfor størstedelen af kommunerne alene har oplysninger om børn på længerevarende udlandsophold fra perioden efter denne dato.

25 af de 50 kommuner har gjort brug af en eller begge lovregler. I alt er der indberettet 253 tilfælde, hvor kommunerne har stoppet udbetalingen af ydelser. Heraf har kommunerne i overvejende grad stoppet udbetalingen af børneydelser.

Kommunerne har gjort brug af lovreglerne om stop for udbetalingen af en ydelse i 43 pct. af de tilfælde, hvor kommunen har fået indberetninger om eller kendskab til, at et barn er eller har været på et længerevarende udlandsophold.

Børn og forældres karakteristika

Kommunernes oplysninger indikerer, at størstedelen af de berørte børn rejser, mens de er i den skolepligtige alder, det vil sige mellem 6 og 16 år. Børnene rejser hyppigst i alderen 11 til 16 år.

Spørgeskemaundersøgelsen viser desuden, at der er en overvægt af drenge i gruppen af børn, der er eller har været på længerevarende udlandsophold. Dette er i overensstemmelse med de interviewede skolelederes erfaringer. Imidlertid forekommer der en mindre overvægt af piger i alderen 6-10 år, mens der er en overvægt af drenge i de øvrige aldersgrupper.

Der ses desuden en tendens til, at det i højere grad er efterkommere end indvandrerbørn, der rejser af sted. Denne tendens bekræftes i nogen grad af, at omkring halvdelen af de børn, der er oplysninger om, har dansk statsborgerskab.

Somalia, Libanon og Pakistan er de tre lande, som er særligt fremtrædende i forhold til forældrenes oprindelsesland. Det er ligeledes de tre lande, som hyppigst bliver nævnt som forældrenes nationale baggrund under interviewene med skolelederne.

Undersøgelsen viser, at der er en klar overvægt af drenge i gruppen af børn fra Somalia og i gruppen af børn fra Pakistan. Derimod fordeler antallet af drenge og piger fra Libanon sig nogenlunde ligeligt.

Der ses en tendens til, at udlandsopholdene er relativt korte for pakistanske børn og relativt lange for børn fra Somalia. Endvidere er børn af somalisk afstamning generelt ældre end børn fra Libanon og Pakistan, når de er på længerevarende ophold i udlandet.

Kommunerne og skoleledernes kendskab til forældrenes uddannelsesbaggrund, beskæftigelsesmæssige status og religiøse baggrund er begrænset, hvorfor undersøgelsen ikke kan give et entydigt billede heraf. Oplysningerne indikerer dog, at forældrene ofte ingen eller kun meget ringe uddannelse har, at en stor andel af forældrene er ledige eller uden for arbejdsmarkedet, samt at forældrene har muslimsk baggrund.

Opholdenes karakter

De interviewede skoleledere peger på, at der er to hovedtyper af ophold: længerevarende ferieophold og andre typer af længerevarende udlandsophold.

Det er skoleledernes opfattelse, at de forlængede ferieophold primært ligger lige før eller lige efter skolernes sommerferie. Opholdene varer oftest op til tre måneder, men sjældent længere, og formålet er oftest, at barnet sammen med sine forældre og søskende besøger familien i forældrenes oprindelsesland. Årsagen til, at disse ophold bliver indberettet til kommunerne, er som regel, at forældrene og barnet kommer senere hjem end aftalt med skolen.

Skoleledernes kendskab til andre typer af længerevarende udlandsophold end ferier er, at de hyppigst varer mellem et halvt og et helt år og oftest foregår i forældrenes oprindelsesland. Det er nogle af skoleledernes vurdering, at det primært er teenagebørn og især drenge, der er af sted på disse ophold. Flere skoleledere peger i den forbindelse på kriminalitet og anden problematisk adfærd hos drengene som en mulig årsag til opholdet.

Det er skoleledernes opfattelse, at en væsentlig del af de længerevarende udlandsophold kan karakteriseres som forlængede ferieophold. Dette understøttes blandt andet af, at kommunernes oplysninger viser, at hovedparten af opholdene har en varighed på 3 måneder eller derunder, at børnene typisk rejser sammen med deres forældre, samt at forældrene ofte selv henvender sig til skolen vedrørende den forestående rejse.

Undersøgelsen viser imidlertid også, at der er en overvægt af drenge i gruppen af børn på længerevarende udlandsophold, herunder teenagedrenge på relativt lange ophold. Det gælder særligt i gruppen af somaliske børn. Dette synes at understøtte skoleledernes oplysninger om, at der eksisterer et mindre antal ophold, der kan have en anden karakter end ferieophold.

Indberetning og kontakt til forvaltningen

Undersøgelsen viser, at de 50 kommuner i knap halvdelen af de 287 tilfælde, hvor skoler og børne- og ungeinstitutioner har underrettet om børns fravær, har fået indberetningen, efter barnet har været fraværende i mellem 0 og 3 måneder.

Interviewene med skolelederne underbygger, at skolerne overvejende reagerer hurtigt på et barns ubegrundede fravær. De interviewede skoleledere oplyser alle, at de reagerer inden 1 måned efter, at de har fået kendskab til, at et barn har været fraværende uden en legitim begrundelse, og de fleste reagerer inden for 1-2 uger.

Skolelederne mener, at samarbejdet med den kommunale forvaltning i forbindelse med indberetning om et barn overvejende er godt, hvis der i kommunens forvaltning er en fast kontaktperson – eksempelvis en integrations- eller to-sprogskonsulent.

Omtrent en tredjedel af skolelederne oplyser dog, at den kommunale forvaltning enten slet ikke giver skolen nogen tilbagemelding på en indberetning, eller alene reagerer med en kvittering for modtagelsen, hvilket skolelederne oplever som utilfredsstillende.

5 af de 50 deltagende kommuner har udarbejdet formelle handleplaner for børn, der er eller har været på længerevarende ophold i udlandet. Flere af de øvrige kommuner påpeger, at de følger de beskrevne regler om tilsyn med undervisningspligten og underretning.

I de kommuner, der har udarbejdet handleplaner om længerevarende udlandsophold, omfatter retningslinjerne generelt en definition af, hvornår der er tale om et længerevarende fravær, hvortil skolen eller institutionen skal rette indberetningen til kommunen, procedure for underretningen til kommunen samt proceduren efter underretningen til kommunen.

Væsentlige forhold vedrørende indsamling af data

Ankestyrelsen kan konstatere, at en række forhold har haft væsentlig betydning for undersøgelsens resultater.

Kommunerne er ikke forpligtet til systematisk registrering af længerevarende udlandsophold og eventuelle økonomiske konsekvenser heraf. Dette betyder, at flere af de 50 kommuner har haft vanskeligt ved at fremfinde samtlige relevante oplysninger om børn, der er eller formodes at have været på længerevarende udlandsophold. Det samlede antal tilfælde, hvor lovgivningen er blevet anvendt og øvrige tilfælde, som anvendes i denne rapport, må således tages med forbehold, da flere faktorer peger på, at der eksisterer relevante tilfælde, der ikke er blevet indberettet til Ankestyrelsen i forbindelse med denne undersøgelse, ligesom vanskelighederne ved at finde de relevante data kan medføre systematiske skævheder i de indberettede oplysninger.

For det andet skal det fremhæves, at den nye lovgivning vedrørende skoler og institutioners indberetningspligt til kommunalbestyrelsen i tilfælde, hvor det formodes, at et barns udeblivelse skyldes ophold i udlandet, ikke indeholder nogen præcis angivelse af, hvor længe børnene skal have opholdt sig i udlandet, før skolen kan siges at have en formodning, der forpligter den til at indberette fraværet. Derfor kan praksis variere fra skole til skole og kommune til kommune, hvilket kan have indflydelse på antallet af sager, som kommunerne har indberettet til Ankestyrelsen.

København og Århus er de kommuner, der har oplyst det største antal børn, der er eller har været på længerevarende udlandsophold. For blandt andet København og Århus gælder imidlertid, at de ikke har registreringer af de tilfælde, hvor kommunen har stoppet for udbetaling af forsørgersats og –tillæg. Undersøgelsens resultater skal ses i lyset heraf.

2 Baggrund og metode

Ankestyrelsen er af Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration, Socialministeriet, Ligestillingsafdelingen, Undervisningsministeriet, Ministeriet for Forbruger- og Familieanliggender samt KL blevet anmodet om at gennemføre en undersøgelse af ikke-vestlige børns² udlandsophold.

Baggrunden for undersøgelsen er, at der i de senere år er konstateret tilfælde, hvor forældre har sendt deres børn på længerevarende ophold, herunder de såkaldte ”genopdragelsesrejser”, i forældrenes oprindelsesland med det formål, at børnene opdrages i overensstemmelse med forældrenes oprindelige kultur. Med henblik på at reducere omfanget af sådanne ophold har Folketinget vedtaget en række ændringer af lovgivningen, herunder i forhold til udbetaling af børnetilskud, børnefamilieydelse og forsørgertillægget/-satsen til henholdsvis kontanthjælpen, start-hjælpen og introduktionsydelsen ved børns ophold i udlandet, *jf. kapitel 3*.

2.1 Undersøgelsens indhold

Undersøgelsen indeholder tre elementer, og forsøger:

- at afdække omfanget af ikke-vestlige børns udlandsrejser,
- at belyse kommunernes brug af de lovgivningsmæssige redskaber, kommunerne har til rådighed på dette område,
- at belyse forhold vedrørende børnene og opholdene

Undersøgelsen består af en spørgeskemadel med data fra besvarelser på et spørgeskema, der er sendt ud til de 50 kommuner som, ifølge oplysninger fra Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration, har flest ikke-vestlige børn mellem 0 og 17 år. Interviewdelen er oplysningerne fra en interviewrunde, der er blevet gennemført som opfølgning på og uddybning af spørgeskemabesvarelserne.

2.2 Spørgeskemaets udformning

Spørgeskemaet er opdelt i 3 dele. 1. del omhandler kommunernes brug af lovgivningen i konkrete enkeltsager, hvilket vil sige, i hvilket omfang lovgivningen har været brugt, og hvilke begrundelser kommunerne giver, hvis lovgivningen ikke har været taget i brug på trods af kommunens kendskab til et udlandsophold. Der spørges til kommunernes brug af lovgivningen siden lovgivningens ikrafttræden. Det vil sige 1. juli 2002 vedrørende forsørgersats-/tillæg, 1. januar 2004 vedrøren-

²Undersøgelsen drejer sig om børn af forældre med *ikke-vestlig oprindelse*. Det vil sige alle lande ud over EU, Norge, Island, USA, Canada, Australien, New Zealand, Andorra, Liechtenstein, Monaco, San Marino, Schweiz og Vatikanstaten.

de børneydelser og 1. juli 2004 vedrørende indberetninger fra skoler og institutioner.

2. del af skemaet vedrører karakteristika for de børn og forældre, i de tilfælde, hvor kommunerne har kendskab til længerevarende udlandsophold, samt informationer om opholdene. Her har kommunerne skullet udfylde et separat skema for hvert barn, de har kendskab til.

3. del af spørgeskemaet kortlægger om kommunerne har handleplaner for dette område, og hvad de i givet fald indeholder, *jf. afsnit 2.4.1 nedenfor, samt afsnit 5.1.*

2.3 Indsamling af data

Som hovedregel har kommunerne ingen lovmæssig pligt til at foretage en systematisk registrering af de indberetninger, de får om børn, der er eller formodes at være på længerevarende udlandsophold.

Kommunerne er underlagt de almindelige regler i forvaltningsloven og offentlighedsloven i forbindelse med retten til aktindsigt. Retten til aktindsigt medfører, at kommunerne ved en underretning skal vedlægge sagen:

- Alle dokumenter, der vedrører sagen, herunder genpart af de skrivelser, der er udgået fra kommunen
- Indførelser i journaler, registre og andre fortegnelser vedrørende den pågældende sags dokumenter, *jf. offentlighedsloven § 5*

Retten til aktindsigt omfatter som udgangspunkt ikke registre eller andre systematiserede fortegnelser, hvor der gøres brug af elektronisk databehandling, *jf. offentlighedsloven § 5*. Kommunerne er derfor ikke forpligtet til systematisk registrering af længerevarende udlandsophold og eventuelle økonomiske konsekvenser heraf. Kommuner, der alligevel foretager en systematisk registrering af underretninger om børn på længerevarende udlandsophold, anvender sandsynligvis kun registrene til intern brug.

Grundet reglerne om aktindsigt må kommunerne som udgangspunkt kun give skolerne oplysninger om en sag vedrørende et barns udlandsophold med forældrenes samtykke, da det typisk alene er parterne i sagen, der har ret til aktindsigt. Skoler, der har indberettet, at et barn har været væk i længere tid, kan derfor kun forvente at høre nyt om barnet, hvis barnet er fraflyttet landet/kommunen eller indskrevet i en anden skole, hvorefter skolen vil få meddelelse om at udmelde barnet af skolen.

2.3.1 Kommunernes indberetninger

I denne del af undersøgelsen stilles der spørgsmål med høj detaljeringsgrad til flere forskellige lovgivningsområder. Ankestyrelsen har været i kontakt med flere kommuner, KL og Kommunedata med henblik på at få afklaret, om kommunerne ville være i stand til at svare på spørgsmålene i spørgeskemaerne. Besvarelsen vanskeliggøres blandt andet af, at kommunerne er anmodet om oplysninger, som de ikke lovmæssigt er forpligtet til at indsamle og registrere systematisk.

I den sammenhæng har Ankestyrelsen fået oplyst:

- At ikke alle kommuner har en central registrering af udbetaling og stop for ydelser opgjort pr. sag eller selvstændige oplysninger på sager, hvor der er stoppet for ydelser
- At sager, hvor der er stoppet for ydelser, ikke alle steder registres med en særlig kode
- At nogle kommuner har registreringer om stop for børnetilskud og familieydelse, men ikke for stop af forsørgersats- og -tillæg
- At oplysningerne kan være fordelt på flere sager nemlig indberetningssager, personsager eller ydelsessager, og at oplysningerne derfor skulle indsamles fra flere dele af den kommunale forvaltning
- At oplysningerne om børnene ikke altid fremgår i en sag om barnet, men ofte vil figurere i forældrenes sager
- At de fysiske sager skal findes efter hukommelse og gennemgås for relevante oplysninger

Ved gennemførelsen af undersøgelsen har det vist sig, at disse forhold har spillet en rolle. Flere kommuner har således meddelt, at de ville have vanskeligt ved at fremfinde relevante oplysninger. Nogle kommuner har dog samtidig oplyst, at de kunne finde nogle af oplysningerne:

- Via udtræk fra folkeregisteret over *udrejste familier*
- Via oplysninger i skoleforvaltning og børne- og ungeafdelinger
- Via sag og advis-systemer
- Via kommunens statistikregister for uretmæssigt modtagne sociale ydelser (kun børnefamilieydelse og kun opgørelse via personnummer)
- Via ”Den Fælles Kontrolgruppe” i kommunen
- Via løbende indberetninger fra blandt andet skoler om fravær (for eksempel grundet årelang praksis)

Ankestyrelsen kan konstatere, at ovenstående forhold har haft væsentlig betydning for undersøgelsens resultater. Især skal fremhæves, at der er store udsving mellem kommunerne i antallet af indberettede børn, og det er Ankestyrelsens opfattelse, at disse udsving ikke alene bunder i reelle forskelle mellem antallet af relevante sager i kommunerne. På baggrund af dette må det samlede antal tilfælde, som indgår i denne rapport, tages med forbehold, da de ovennævnte forhold peger på, at der findes yderligere relevante tilfælde, som ikke er indberettet til Ankestyrelsen.

Et andet væsentligt forhold vedrører den nye lovgivning om skoler og institutioners indberetningspligt til kommunalbestyrelsen. Den fastslår, at indberetningen skal ske, når der er formodning om at et barns udeblivelse skyldes ophold i udlandet men indeholder ingen angivelse af, hvor længe børnene skal opholde sig i udlandet, før skolen er forpligtet til at indberette fraværet. Dette betyder, at skolen skal indberette fraværet fra første dag, den har formodningen om udlandsopholdet.

I praksis kan der dog opstå tvivl om, hvor lang tid et barn skal være fraværende, før skolen kan siges at have denne formodning. Det er således op til skolens ledelse at vurdere, hvornår fraværet skal indberettes til kommunen. Praksis kan derfor variere fra skole til skole og kommune til kommune, hvilket kan have indflydelse på antallet af sager, som kommunerne har indberettet til undersøgelsen. Ankestyrelsen har endvidere erfaret, at nogle skoler indberetter hele fraværsperioden, in-

klusiv eventuel sommerferieperiode, mens andre skoler kun inkluderer fravær ud over ferien.

Endeligt fastslår lovreglerne, at det er en forudsætning for, at kommunerne kan stoppe en ydelse, at barnet ikke opholder sig i Danmark i en periode, *jf. kapitel 3*. Længden af 'en periode' er imidlertid ikke nærmere defineret i lovgivningen, hvilket indebærer, at der er forskel i kommunernes praksis for, hvornår de stopper en ydelse.

På baggrund af ovenstående kan det konstateres, at en definition af begrebet længerevarende udlandsophold og indførelse af præcise og ensartede retningslinjer for, hvordan kommunerne skal registrere sager forbundet med børns længerevarende udlandsophold, vil kunne lette indsamling af information om og analyse af disse udlandsophold.

2.3.2 Særlige forhold i forbindelse med København og Århus Kommuners indberetninger

Størstedelen af de 50 kommuner har, som beskrevet, haft vanskeligt ved at finde de relevante oplysninger om børn, der er eller formodes at have været på længerevarende udlandsophold.

Århus og København Kommuner er de kommuner, der har oplyst det største antal børn, der er eller har været på længerevarende udlandsophold. Der redegøres i det efterfølgende kort for disse kommuners opgørelsesmetoder.

Århus Kommune

Århus Kommune er den af de 50 deltagende kommuner, der samlet set har flest tilfælde, som har ført til anvendelse af én eller flere af de tre lovregler, herunder flest tilfælde, hvor udlandsophold ikke har ført til stop af en ydelse.

Årsagen er formentligt, at kommunen har en fast procedure for, hvornår skoler og børne- og ungeinstitutioner skal foretage indberetning til den kommunale forvaltning om børn med længerevarende fravær. Ifølge Ankestyrelsens oplysninger er det de færreste af de 50 kommuner, der har sådanne procedurer.

Århus har meddelt, at kommunen ikke har tal for stop af forsørgersats eller forsørgertillæg, hvorfor kommunen ikke har medtaget tal herfor i indberetningen til Ankestyrelsen. Århus har endvidere efterfølgende oplyst, at der i oplysningerne til Ankestyrelsen indgår en mindre gruppe børn med mødre af vestlig afstamning, herunder dansk.

Københavns Kommune

Da Københavns Kommune ikke har registreringer af udlandsophold blandt børn med ikke-vestlig baggrund, har kommunen valgt at indberette opgørelserne fra kommunens statistikregister for uretmæssigt modtagne børnefamilieydelse i perioden 1. juli 2002 til 31. december 2004.

Kommunen oplyser, at den hyppigste årsag til, at der stoppes for uberettiget modtaget børnefamilieydelse, er at barnet opholder sig i udlandet.

I tallene fra Københavns Kommune er der en vis usikkerhed med hensyn til, om alle de indberettede sager vedrører udlandsophold blandt ikke-vestlige børn, da der i indberetningerne er medtaget registreringer af børn med etnisk dansk oprin-

delse samt børn fra EU og andre vestlige lande. Dette har Ankestyrelsen taget højde for, ved så vidt muligt kun at inkludere børn med ikke-vestlig nationalitet.

Kommunen har desuden indberettet samtlige uberettiget modtagne børneydelser, det vil sige både børnefamilieydelse samt ordinært og ekstra børnetilskud. Det betyder, at der i kommunens indberetning er dobbelttællinger i de tilfælde, hvor der både er konstateret uberettiget modtagelse af børnetilskud og børnefamilieydelse. I de tilfælde er dobbelttællingen korrigeret, så hvert tilfælde kun inkluderes en gang.

Ovenstående skaber en vis usikkerhed om det samlede antal indberetninger fra København. Ankestyrelsen har i videst muligt omfang taget højde for usikkerheden ved anvendelsen af kommunens oplysninger i rapporten.

I kommunen foreligger der – lige som i Århus Kommune – ikke tal for stop af forsørgersats/forsørgertillæg, hvorfor kommunen ikke har medtaget tal herfor i indberetningen til Ankestyrelsen.

2.4 Udsendelse og besvarelse

Ministeriet for Indvandrere, Flygtninge og Integration har i oktober 2004 sendt et brev ud til de 50 deltagende kommuner med en beskrivelse af baggrunden for undersøgelsen. Ankestyrelsen har efterfølgende pr. mail skrevet til kommunernes socialchefer med en anmodning om at deltage i undersøgelsen. Spørgeskemaet har kun kunnet besvares elektronisk på www.densocialedatabase.dk.

Der er blevet rykket for besvarelser ved hjælp af opringninger og mails til de kommuner, der ikke har svaret inden for den givne frist. Dette har øget det samlede antal besvarelser væsentligt. Denne fremgangsmåde har resulteret i en samlet besvarelsesprocent på 100.

2.4.1 Gentagelse af kommunernes indberetningsrunde

Ankestyrelsen sammenfattede kommunernes besvarelser fra december måned i en delrapport, hvor det kunne konstateres, at der var stor forskel på antallet af registreringer af børn i de enkelte kommuner. På baggrund heraf anmodede Integrationsministeriet samtlige 50 kommuner om at undersøge, om der var grundlag for at korrigere besvarelserne. Spørgeskemaet blev endvidere tilføjet et nyt spørgsmål om, om kommunerne har udarbejdet handleplaner for børn, der formodes at være eller har været på længerevarende ophold i udlandet.

Det vurderede 11 af de 50 kommuner, at der var grundlag for at korrigere deres tidligere besvarelser. Heraf har alle 11 korrigeret skema del 1 og 6 har korrigeret skema del 2, *jf. tabel 2.1*.

Tabel 2.1. Kommuner, der har foretaget korrektion af tidligere indberetninger fordelt på skema 1 og skema 2

	Skema del 1	Skema del 2
Har foretaget korrektion	11	6
Har <i>ikke</i> foretaget korrektion	39	44
I alt	50	50

Af de 50 deltagende kommuner har 36 oplyst, at de har børn, der er eller har været på længerevarende udlandsophold. Kun 32 ud af de 36 kommuner, har også besvaret spørgeskemaets del 2, hvor der skulle udfyldes et separat skema for hvert

barn med oplysninger om barnets, forældrenes og opholdets karakteristika. Der er samlet givet informationer om 370 børn i del 2 mod 554 børn i del 1. Differencen hænger, som nævnt ovenfor, sammen med, at mange kommuner af forskellige årsager ikke har kunnet fremfinde disse oplysninger.

2.5 Interview med skoleledere

Som opfølgning på resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen er der gennemført en kvalitativ analyse, der tager udgangspunkt i en interviewrunde hos ledere af 17 folkeskoler, der var geografisk fordelt rundt om i landet. De 17 skoleledere blev udvalgt ud fra de indberetninger kommunerne har modtaget fra skolerne om ikke-vestlige børns længerevarende fravær og som kommunerne har oplyst til spørgeskemaundersøgelsen. Det betyder, at der ikke er tale om repræsentativt udvalgte skoleledere, men netop om ledere, der har erfaring med dette område.

Formålet var primært at få en række kvalitative oplysninger, der kunne uddybe og validere resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen. Desuden var hensigten med interviewrunden:

- At klarlægge, om lovgivningen vedrørende børns udlandsophold indfanger alle relevante aspekter af ikke-vestlige børns længerevarende udlandsophold
- At få indikationer på, hvor en forebyggende indsats kunne forbedres
- At afdække, om de ansatte i skolerne, institutionerne og kommunerne ønsker yderligere redskaber, eksempelvis lovgivningsmæssige, på dette område
- At sikre at eventuelle væsentlige forhold, som ikke blev indfanget i spørgeskemaundersøgelsen også kom frem.

I rapportens tabeller kan decimalafrounding medføre, at tallene ikke summer til totalen.

3 Lovgivningen

Der er i de senere år gennemført en række lovgivningsmæssige tiltag, med henblik på at reducere omfanget af de såkaldte genopdragelsesophold. De lovgivningsmæssige ændringer vedrører følgende love: 'Lov om en børnefamilieydelse', 'Lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag', 'Lov om aktiv socialpolitik' og 'Lov om integration af udlændinge i Danmark'.

De lovgivningsmæssige tiltag, der er foretaget på området, fordeler sig i to grupper. For det første er der gennemført tiltag rettet mod at tilvejebringe de relevante informationer om børnenes opholdssted til kommunerne. For det andet er der gennemført tiltag, der stopper ydelser til de familier, der sender deres børn på længerevarende udlandsophold.

3.1 Tilvejebringelse af information

For så vidt angår tilvejebringelse af informationer til kommunerne, er der pr. 1. juli 2004 indført en indberetningspligt for skoler og institutioner, der har løbende kontakt med børn og unge under 18 år. Disse skoler og institutioner skal foretage en indberetning til kommunen, hvis børnene er fraværende i en periode, og det antages, at fraværet skyldes, at barnet ikke længere opholder sig i Danmark.

Bestemmelsen trådte i kraft pr. 1. juli 2004 og har hjemmel i 'Lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag', § 24a. Deri fastlægges det, at de berørte institutioner er daginstitutioner, der drives efter servicelovens § 9, folkeskoler, ungdomsskoler, statsskoler, skoler med gymnasiale uddannelser, produktionsskoler, social- og sundhedsskoler, anmeldte frie grundskoler, godkendte efterskoler, husholdningsskoler, håndarbejdsskoler, ungdomshøjskoler og institutioner for erhvervsrettet uddannelse.

3.2 Stop af ydelser

For så vidt angår lovreglerne om stop af ydelser er der to målgrupper. For det første børnetilskuds- og børnefamilieydelsesmodtagere og for det andet kontanthjælps-, starthjælps- og introduktionsydelsesmodtagere.

De ændrede regler vedrørende børnetilskud og børnefamilieydelse fremgår af 'Lov om en børnefamilieydelse' og 'Lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag' og trådte i kraft 1. januar 2004.

'Lov om en børnefamilieydelse' fastslår således i § 2, stk.1, nr. 2, at det er en betingelse for at modtage ydelsen, at barnet skal opholde sig i landet. I stk. 2 uddybes det, at midlertidige uddannelsesophold i udlandet, der har til formål at forbed-

re barnets muligheder i Danmark, dog ikke er en hindring for udbetaling af ydelserne.

Samtidig blev 'Lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag' ligeledes ændret, således at det ifølge § 5, stk. 1, nr. 2 er en betingelse for at modtage børnetilskud, at barnet skal opholde sig i landet. I stk. 3 slås det dog igen fast, at midlertidige uddannelsesophold i udlandet, der har til formål at forbedre barnets muligheder i Danmark, ikke er en hindring for udbetaling af børnetilskuddet.

De ændrede regler vedrørende kontanthjælps-, starthjælps- og introduktionsydelsesmodtagere er at finde i 'Lov om aktiv socialpolitik' og 'Lov om integration af udlændinge i Danmark' og trådte i kraft pr. 1. juli 2002.

'Lov om aktiv socialpolitik' blev ændret, således at det ifølge § 25, stk. 11 og stk. 14 fremgår, at forsørgertillægget/-satsen til henholdsvis kontanthjælpen og starthjælpen kun kan udbetales, hvis barnet har ophold i Danmark eller EU/EØS. De tilsvarende bestemmelser i 'Lov om integration af udlændinge i Danmark' blev ligeledes ifølge § 27, stk. 2 ændret for modtagere af introduktionsydelsen.

Der gælder her – i modsætning til for børneydelserne – ingen undtagelsesbestemmelser i forbindelse med udlandsophold, der har til formål at forbedre barnets muligheder i Danmark. Alle ophold udenfor Danmark, EU eller EØS fører derfor til forsørgersatsen/-tillæggets ophør.

For begge lovregler gælder, at det ikke er defineret, hvor længe barnet skal opholde sig i udlandet, før grundlaget for ydelserne falder bort. Det beskrives alene som en 'periode' i bemærkningerne.

4 Omfanget af længerevarende udlandsophold og anvendelse af lovgivningen

Der er i de senere år gennemført en række lovgivningsmæssige ændringer vedrørende børns længerevarende udlandsophold. Disse ændringer betyder blandt andet, at skoler og institutioner skal underrette kommunen i tilfælde, hvor et barn er fraværende i en længere periode. Desuden skal kommunerne stoppe for udbetaling af børnetilskud, børnefamilieydelse og forsørgersats/forsørgertillæg, hvis barnet ikke opholder sig i Danmark, *jf. kapitel 3*.

Dette kapitel viser en opgørelse over omfanget af længerevarende udlandsophold blandt ikke-vestlige børn, omfanget af indberetninger fra skoler og institutioner samt omfanget af kommunernes stop for udbetaling af de berørte ydelser.

4.1 Samlet antal børn, hvor kommunen har oplysninger om et udlandsophold

Samlet vurderer kommunerne, at 554 børn er eller har været på længerevarende udlandsophold siden 1. juli 2002.³ Opgørelserne fra kommunerne inkluderer både ophold, som har ført til, at kommunen har modtaget indberetninger og/eller stoppet udbetalingen af børnetilskud/børnefamilieydelse og/eller forsørgersats/-tillæg, samt ophold, der ikke har ført til nogen af disse handlinger, men som kommunen har oplysninger om på anden vis. Ligeledes er kommunernes skønnede oplysninger inkluderet i det samlede tal, *jf. tabel 4.1*.

Tabel 4.1. Antal børn, hvor kommunen har kendskab til et udlandsophold

	Antal børn	Antal børn(skøn)	I alt
Kommunen har modtaget indberetning og/eller stoppet for udbetaling af ydelser*	447	22	469
Kommunen har ikke modtaget indberetning og/eller stoppet for udbetaling af ydelser	28	57	85
I alt	475	79	554

* Indenfor de tre lovområder: 1) indberetningspligt hos skoler og institutioner, *jf. 'Lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag'* 2) 'Lov om en børnefamilieydelse' samt 3) 'Lov om aktiv socialpolitik', *jf. kapitel 3*.

³ Kommunernes oplysninger om børn på længerevarende udlandsophold, der er ført til stop for udbetaling af forsørgersats/-tillæg, kan være tilfælde fra 1. juli 2002, hvor loven herom trådte i kraft. Skoler og institutioner har dog først fået pligt til at foretage indberetning af børn på længerevarende udlandsophold pr. 1. juli 2004, hvorfor størstedelen af kommunerne alene har oplysninger om børn på længerevarende udlandsophold fra perioden efter denne dato.

Kommunernes tilbagemeldinger sammenholdt med, hvor mange ikke-vestlige børn mellem 0 og 17 år, der bor i kommunerne, illustrerer stor variation kommunerne imellem i forhold til antallet af børn, der antages at være eller at have været på udlandsophold. For eksempel er der stor variation mellem de 4 store kommuner København, Århus, Odense og Aalborg, *jf. tabel 4.2*.

Tabel 4.2. De 50 deltagende kommuner fordelt på antal af 0-17-årige indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande, pr. 1. januar 2004, sammenholdt med antal børn, hvor kommunen har fået indberetning fra skoler eller institutioner og/eller stoppet en ydelse

Kommune	Antal 0-17-årige	Antal børn berørt af de 3 kategorier	Kommune	Antal 0-17-årige	Antal børn berørt af de 3 kategorier
København	20.931	101**	Karlebo	954	9*
Århus	9.425	196	Fredericia	927	4
Odense	5.847	19	Sønderborg	885	5
Aalborg	2.736	6*	Svendborg	814	0
Brøndby	2.441	7	Holstebro	789	7
Høje Taastrup	2.298	14	Holbæk	759	1
Albertslund	1.883	2	Ringsted	756	1
Ishøj	1.814	0	Næstved	756	0
Esbjerg	1.814	2	Hillerød	696	0
Frederiksberg	1.745	5*	Silkeborg	695	0
Hvidovre	1.634	10	Farum	671	3
Helsingør	1.474	3	Gentofte	644	2
Vejle	1.440	12	Viborg	612	3
Greve	1.408	4	Tårnby	566	3
Gladsaxe	1.402	0	Lyngby-Taarbæk	556	0
Kolding	1.379	2*	Ikast	553	0
Herning	1.216	4	Glostrup	496	0
Slagelse	1.191	0	Haderslev	485	5
Roskilde	1.181	0	Hjørring	457	0
Horsens	1.172	0	Aabenraa	438	0
Rødovre	1.158	4	Skive	416	3
Ballerup	1.119	0	Nykøbing F.	413	0
Køge	1.067	0	Kalundborg	383	5
Herlev	977	10	Frederiksværk	382	2
Randers	970	3	Nakskov	372	0
I alt (inkl. skøn)					469

Kilde: Udlændingedatabasen, Bef13d, oplysninger fra undersøgelsen.

Bem.: Stop for en ydelse kan omfatte stop af udbetaling af børnetilskud/børnefamilieydelse og/eller stop af udbetalingen af forsørgersats/forsørgertillæg.

* Skønnet tal.

** Tallene fra Københavns Kommune er alene vedrørende uberettiget modtaget børnefamilieydelse, *jf. kapitel 2*.

Det skal bemærkes, at der er en vis usikkerhed forbundet med flere af kommunernes tal, da hovedparten af kommunerne ikke foretager registreringer af børn på længerevarende udlandsophold, *jf. kapitel 2*.

16 af de 50 kommuner har, på anden vis end via indberetninger fra skoler/institutioner eller træk i ydelser, kendskab til, at 85 børn har været eller er på ophold i udlandet, *jf. tabel 4.3 og 4.4*.

Tabel 4.3. Kommuner, der har kendskab til børn, der har været på ophold i udlandet, men hvor kommunen ikke har fået indberetning fra skoler eller institutioner og/eller stoppet en ydelse

Kommune	Antal børn med øvrigt kendskab
Aalborg	12*
Albertslund	3
Hvidovre	30*
Vejle	2
Greve	4
Ballerup	2*
Randers	1
Fredericia	8*
Holbæk	4
Silkeborg	1
Tårnby	3
Lyngby-Taarbæk	5
Aabenraa	2*
Skive	3*
Kalundborg	3
Frederiksværk	2
I alt (inkl. skøn)	85

Kilde: Udlændingedatabasen, Bef13d, oplysninger fra undersøgelsen.

Bem.: Stop for en ydelse kan omfatte stop af udbetaling af børnetilskud/børnefamilieydelse og/eller stop af udbetalingen af forsørgersats/forsørgertillæg.

* Skønnet tal.

Kommunernes oplysninger bygger hovedsageligt på skøn, hvorfor der er en vis usikkerhed forbundet med det samlede antal børn, der har været på ophold i udlandet, og hvor kommunen *ikke* har fået indberetning fra skoler eller institutioner og/eller stoppet en ydelse.

4.2 Indberetninger om børns længerevarende udlandsophold

Af de i alt 554 børn, der efter kommunernes vurdering samlet er eller har været på udlandsophold, har kommunerne i flest tilfælde fået indberetninger om længerevarende udlandsophold fra skoler og folkeregistret. I 2 pct. af tilfældene har kommunerne fået indberetninger fra børne- og ungeinstitutioner, *jf. tabel 4.4.*

Tabel 4.4. Kilder til kommunernes samlede kendskab til børn, der er eller har været på udlandsophold

	Antal	Pct.
Fra skoler	126	22
Fra folkeregistret	68	12
Fra børne- og ungeinstitutioner*	13	2
Fra privatperson	0	-
Fra sundhedsplejerske	0	-
Fra læge	0	-
I tilknytning til sprogstimulering uden for institution	0	-
Fra andre	97	17
Uoplyst	250	45
Børn i alt	554	100

* Inklusiv sprogstimulering

De kommuner, der har fået indberetninger om børns længerevarende udlandsophold fra andre, angiver for eksempel skoletandplejen, to-sprogskonsulenten, barnets forældre samt familie- og arbejdsmarkedscentret som kilde. Ingen af kommunerne har fået indberetninger fra privatpersoner, sundhedsplejerske, læger eller gennem barnets tilknytning til anden sprogstimulering uden for institutionen.

Der er kommet flere indberetninger om drenge end om piger fra folkeregistret, og kommunerne har i højere grad fået oplysninger omkring pigers længerevarende udlandsophold fra 'andre', eksempelvis skoletandplejen og to-sprogskonsulenten, *jf. tabel 4.5.*

Tabel 4.5. Kilder til kommunernes samlede kendskab til børn, der er eller har været på udlandsophold fordelt på barnets køn

	Piger		Drenge	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.
Fra skoler	59	42	67	42
Fra folkeregistret	22	16	46	29
Fra børne- og ungeinstitutioner*	7	5	5	3
Fra privatperson	0	-	0	-
Fra sundhedsplejerske	0	-	0	-
Fra læge	0	-	0	-
I tilknytning til sprogstimulering uden for institution	0	-	0	-
Fra andre	52	37	43	27
Børn i alt	140	100	161	100

* Inklusiv sprogstimulering.

Bem.: Uoplyste er udeholdt.

Ifølge loven skal skoler og institutioner underrette kommunen i tilfælde, hvor et barn er fraværende i en længere periode, og det formodes, at fraværet skyldes ophold i udlandet. Knap halvdelen af de 50 deltagende kommuner har fået indberetninger fra skoler eller børne- og ungeinstitutioner om fraværende børn, der opholder sig eller formodes at opholde sig i udlandet, *jf. tabel 4.6.*

Tabel 4.6. Antal kommuner, der siden 1. juli 2004* har fået indberetninger fra skoler eller andre børne- og ungeinstitutioner om fraværende børn, hvor fraværet skyldes, at barnet opholder sig eller kan formodes at opholde sig i udlandet

	Antal kommuner	Pct.
Kommunen har fået indberetninger	24	48
Kommunen har <i>ikke</i> fået indberetninger	26	52
I alt	50	100

* Skoler og institutioner fik 1. juli 2004 pligt til at foretage indberetning til kommunen, hvis et barn er eller formodes at være på længerevarende udlandsophold.

De 24 kommuner, der har fået indberetninger fra skoler eller børne- og ungeinstitutioner, har samlet fået indberetninger om, at 287 børn har været fraværende i en længere periode, hvor fraværet skyldes, at barnet opholder sig eller formodes at opholde sig i udlandet. Det samlede tal inkluderer kommunernes skøn over indberetninger, *jf. tabel 4.7.*

Tabel 4.7. Antal indberetninger, som de 24 kommuner siden 1. juli 2004* har fået fra skoler eller andre børne- og ungeinstitutioner om fraværende børn, hvor fraværet skyldes, at barnet opholder sig eller kan formodes at opholde sig i udlandet

	Antal børn
Antal indberetninger	137
Antal indberetninger (skøn)	150
I alt	287

* Skoler og institutioner fik 1. juli 2004 pligt til at foretage indberetning til kommunen, hvis et barn er eller formodes at være på længerevarende udlandsophold.

Over to tredjedele af de 287 indberetninger om børn er foretaget af skoler, mens kun 5 pct. er foretaget af børne- og ungeinstitutioner, *jf. tabel 4.8.*

Tabel 4.8. Antal indberetninger fra henholdsvis skoler eller institutioner om fraværende børn, hvor fraværet skyldes, at barnet opholder sig eller kan formodes at opholde sig i udlandet

	Antal børn	Pct.
Indberetninger fra skoler	194	68
Indberetninger fra institutioner	13	5
Uoplyst	80	28
I alt	287	100

Den store andel af uoplyste på 28 pct. skal ses i sammenhæng med, at kommunerne ikke har en registreringspligt, hvorfor mange kommuner ikke har oplysninger på de enkelte tilfælde, *jf. kapitel 2*.

4.3 Stop af ydelser

Kommunerne har to relevante lovregler om ydelsesstop at forholde sig til i tilfælde, hvor de får kendskab til, at et barn er på længerevarende udlandsophold. For det første en lovregel om stop for udbetalingen af børnetilskuds- og børnefamilieydelse, og for det andet om stop for udbetaling af forsørgersats eller forsørgertillæg når forældrene modtager kontanthjælps-, starthjælps- og introduktionsydelse.

4.3.1 Kommuner, der har stoppet en ydelse

25 af de 50 deltagende kommuner har anvendt en eller begge af de to lovregler, det vil sige stop af børneydelser eller stop af forsørgersats/-tillæg. 21 kommuner har stoppet udbetalingen af børneydelser, heraf har 14 kommuner alene anvendt denne lovregel. 11 kommuner har gjort brug af lovreglen om stop for forsørgersats/-tillæg, heraf har 4 kommuner alene anvendt denne lovregel. 7 kommuner har gjort brug af begge lovregler, *jf. tabel 4.9*.

Tabel 4.9. Kommunerne fordelt efter, hvorvidt de har stoppet for udbetaling af børneydelser og/eller forsørgerydelser

	Antal kommuner
Har alene stoppet børneydelser	14
Har alene stoppet forsørgersats/-tillæg	4
Har <i>både</i> stoppet børneydelser og forsørgersats/-tillæg	7
Har <i>ikke</i> stoppet for børneydelser og/eller forsørgerydelser	25
Kommuner i alt	50

Af de 25 kommuner, der *ikke* har anvendt nogen af lovreglerne, har 64 pct. af kommunerne (16 kommuner) oplyst, at de ikke har kendskab til børn, der er eller har været på længerevarende udlandsophold. De resterende 36 pct. af kommunerne (9 kommuner), har kendskab til mellem ét og syv børn, der er eller har været på længerevarende udlandsophold.

4.3.2 Tilfælde, hvor kommunerne har stoppet en ydelse

Samlet vurderer de 25 kommuner, der har anvendt en eller begge af de to lovregler, at de i 253 tilfælde har gjort brug af en af de to lovregler. Heraf har kommunerne i overvejende grad stoppet udbetalingen af børneydelser, *jf. tabel 4.10*.

Tabel 4.10. Antal tilfælde, hvor kommunen har stoppet udbetaling af børneydelser eller forsørgerydelser

	Antal tilfælde præcist angivet	Skønnet antal	Tilfælde i alt (præcise og skøn)
Stoppet børneydelser	219	5	224
Stoppet forsørgersats/-tillæg*	18	11	29**
I alt	237	16	253

*Disse tal er summen af årene 2002, 2003 og 2004, hvor lovgivningen på dette område har været gældende. I 2002 var der 2 tilfælde, i 2003 9 tilfælde og i 2004 7 tilfælde. De skønnede tilfælde er ikke fordelt på år.

** Hverken Københavns eller Århus Kommuner registrerer systematisk stop af forsørgersats/-tillæg, hvorfor det ikke indgår i det samlede tal.

Kommunerne har gjort brug af lovreglerne om stop af en ydelse i godt to femtedele af de tilfælde, hvor de har fået indberetninger om, at et barn er eller har været på et længerevarende udlandsophold. Desuden har kommunerne i flere tilfælde stoppet ydelser i afgørelser omkring drenge end vedrørende piger, *jf. tabel 4.11.*

Tabel 4.11. Antal tilfælde fordelt på om kommunen har stoppet en eller flere ydelser ved kendskab til udlandsophold og barnets køn

	Afgørelser, piger		Afgørelser, drenge		I alt	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.
Stoppet ydelser	80	45	160	58	240	43
<i>Ikke</i> stoppet ydelser	96	55	114	41	210	38
Ved ikke	0	-	1	0	1	0
Uoplyst	-	-	-	-	103	19
I alt	176	100	275	100	554	100

Bem: Summen inkluderer det samlede antal tilfælde børn, som kommunerne har kendskab til både via underretning fra skoler eller institutioner og fra andre, og som har medført, at der er blevet stoppet/ikke stoppet for udbetaling af en ydelse.

Nogle få kommuner har stoppet ydelser i fem eller flere tilfælde, men de fleste har stoppet ydelser i færre tilfælde. Københavns og Århus Kommuner har indberettet henholdsvis 101 og 55 tilfælde af ydelsesstop. Årsagen til, at disse kommuner har så stort et antal, er sandsynligvis ikke kun det store antal indbyggere i målgruppen, men ligeledes en systematisk registrering af børneydelsesområdet.

I 38 pct. af tilfældene har kommuner fået indberetninger om børn, der er eller har været på længerevarende udlandsophold, men har ikke stoppet ydelser. Dette skyldes ifølge kommunerne primært, at det vurderes, at der ikke har været anledning til at rejse sagen. I nogle tilfælde har der dog været uklarhed omkring lovgivningen, eller kommunerne har haft svært ved at gennemføre sagen.

Ifølge reglerne på området er en forudsætning for, at kommunerne kan stoppe en ydelse, at barnet ikke opholder sig i Danmark i en periode, *jf. kapitel 3.* Længden af 'en periode' er imidlertid ikke nærmere defineret i lovgivningen, hvilket indebærer, at der er forskel i kommunernes praksis for, hvornår de stopper en ydelse.

Desuden er der tilfælde, hvor en familie modtager forsørgersats, der er knyttet til flere børn i familien. Hvis kommunen får kendskab til, at et barn er på længerevarende udlandsophold, kan kommunen ikke stoppe for modtagelsen af forsørgerydelse, da ydelsen ligeledes er tilknyttet andre børn i familien, der opholder sig i Danmark.

5 Indberetning og kontakt til forvaltningen

Pr. 1. juli 2004 er der indført indberetningspligt for skoler og institutioner, der har løbende kontakt med børn og unge under 18 år. Skoler og institutioner skal foretage en indberetning til kommunen, hvis børnene er fraværende i en periode, og der er en formodning om, at fraværet skyldes, at barnet ikke længere opholder sig i Danmark.

Det er ikke præciseret i reglerne, hvor lang en fraværsperiode skal være for at udløse indberetningspligten hos skolerne og institutionerne. Dette betyder, at skolen skal indberette fraværet fra første dag, skolen har formodning om udlandsopholdet. Spørgsmålet er dog, hvor lang tid barnet er fraværende, før skolen mener at have denne formodning, hvilket kan variere. Dette afspejles både i kommunernes handleplaner, i skoler og institutioners opfattelse af, hvornår fraværsperioden kræver indberetning, samt i den løbende og efterfølgende kontakt mellem skole/institution og forvaltning.

De nuværende regler om tilsyn med undervisningspligten er beskrevet i bekendtgørelse om elevers fravær fra undervisningen i folkeskolen⁴. Heraf fremgår det, at skolen via fraværslister dagligt skal føre kontrol med, at eleverne er til stede under undervisningen. En fraværsliste skal, ifølge reglerne, angive følgende om grunden til elevens fravær:

- Fravær på grund af elevens sygdom eller lignende
- Ekstraordinær frihed (fravær med skolelederens tilladelse)
- Ulovligt fravær

Ydermere skal fraværslisterne indsendes ved hver anden måneds begyndelse til de kommunale skolemyndigheder.

En afgørelse om ekstraordinær frihed træffes, ifølge reglerne, på grundlag af en konkret vurdering af den pågældende elevs behov for at holde fri sammenholdt med det afbræk i undervisningen, som en imødekommelse vil indebære.

Ved ulovligt fravær skal skolen straks tage kontakt med elevens forældre med henblik på at afdække årsagen til fraværet.

I tilfælde af, at skolen får oplysning om, at en elev opholder sig eller kan formodes at opholde sig i udlandet, skal skolens leder give meddelelse herom til kommunen i henhold til reglerne i bekendtgørelse om meddelelser efter § 24 a i lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag.

⁴ jf. BEK nr. 822 af 26/07/2004

Desuden skal skolens leder, ifølge reglerne, påse, at alle elever, der er optaget i skolen, deltager i undervisningen. Det betyder, at hvis en elev udebliver fra undervisningen, skal forældrene personligt eller skriftligt give skolen oplysning om grunden hertil. Skyldes udeblivelsen sygdom af mere end 2 ugers varighed, kan skolen forlange lægeattest herfor, *jf. Folkeskolelovens § 39*.

5.1 Handleplaner

Skoler og institutioner skal foretage indberetning til kommunen, hvis børnene er fraværende i en periode, og der er formodning om, at fraværet skyldes, at barnet ikke længere opholder sig i Danmark.

I den forbindelse bliver der ikke i lovgivningen stillet krav til kommunerne om udarbejdelse af handleplaner for børn, der er eller har været på længerevarende ophold i udlandet.

Reglerne præciserer ikke fraværperiodens længde i forbindelse med indberetning. Som nævnt betyder det, at skolen skal indberette fraværet fra første dag, den har formodning om udlandsopholdet. Men der kan være uklarhed omkring, hvor længe et barn skal være fraværende, før skolen får denne formodning. En handleplan kan således bidrage til at give fælles retningslinjer for, hvordan skoler/institutioner og forvaltningen skal agere i sådanne tilfælde samt skabe et øget fokus på området.

10 pct. af de 50 deltagende kommuner har udarbejdet formelle handleplaner for børn, der er eller har været på længerevarende ophold i udlandet, *jf. tabel 5.1*.

Tabel 5.1. Antal kommuner, der har udarbejdet handleplaner for håndtering af børn, der er eller har været på længerevarende ophold i udlandet

	Antal	Pct.
Har handleplan	5	10
Har <i>ikke</i> handleplan	45	90
I alt	50	100

Størstedelen af kommunerne har ikke udarbejdet særlige handleplaner, men flere påpeger, at de følger de beskrevne regler om tilsyn med undervisningspligten og underretning.

I de 5 kommuner, der har udarbejdet handleplaner om længerevarende udlandsophold, omfatter retningslinjerne generelt følgende:

- Hvornår der er tale om et længerevarende fravær, hvor skolen eller institutionen skal underrette kommunen
- Procedure for underretningen til kommunen
- Proceduren efter underretningen til kommunen.

5.1.1 Længerevarende fravær

I handleplanerne varierer kommunernes definition af et længerevarende fravær i de 5 kommuner fra 1 uge til 2 måneder. Der kan derfor forventes tilsvarende forskel på, hvor hurtigt disse kommuner modtager underretningen fra skoler og institutioner.

Et par af kommunerne differentierer mellem tosprogede børns udeblivelser uden tilladelse og udeblivelser i forlængelse af en sommerferie, hvor underretningsfristen er længst ved udeblivelser i forbindelse med ferie.

En enkelt kommune definerer ikke et længerevarende fravær, men skolen eller institutionen skal underrette kommunen ved mistanke og konkret viden om, at et barn med ikke-vestlig baggrund er sendt på længerevarende ophold i forældrenes hjemland.

Oftest kan klasselæreren, ifølge handleplanerne, give tilladelse til ekstraordinær frihed fra skolen i en kortere periode. Afgørelsen om ekstraordinær frihed med varighed på en uge eller derover træffes oftest af skolelederen. Afgørelsen herom træffes på grundlag af en individuel afvejning af den pågældende elevs situation.

De interviewede skoleledere oplyser, at de i de fleste tilfælde giver tilladelse til den ekstraordinære frihed. I tilfælde, hvor det ikke vurderes hensigtsmæssigt for eleven med et afbræk i undervisningen, frarådes forældrene at afholde den ekstraordinære frihed. Alt efter omfanget af den ekstraordinære frihed træffes der desuden, i samråd med elevens lærere ofte beslutning om en lektieplan for fraværperioden.

I tilfælde, hvor en elev ofte har fravær, fremhæver flere af skolelederne reglerne om undervisningspligten overfor elevens forældre.

5.1.2 Procedure for underretning til kommunen

Handleplanerne indeholder retningslinjer for, hvor i kommunen skolen eller institutionen skal foretage underretning om et barns længerevarende fravær. Enkelte af handleplanerne indeholder ligeledes en specifik definition af, hvad der skal forstås med en underretning.

Skolerne og institutionerne skal overvejende ifølge handleplanerne foretage underretningen til en bestemt forvaltningsafdeling i kommunen. Hovedparten skal foretage underretningen direkte til børne- og familieforvaltningen, men enkelte skal foretage underretningen til to-sprogskonsulenten i kommunen, der viderebringer underretningen til forvaltningen.

I flere af handleplanerne henvises til bestemte kontaktpersoner med pågældendes navn, telefonnummer og eventuel adresse.

Der er dog i én kommune særlige underretningsprocedurer for tosprogede elever, der rejser ud af landet uden skolens tilladelse. I disse tilfælde skal skolen kontakte Borgerservice på rådhuset, som undersøger, om eleven er frmeldt folkeregistret. I tilfælde, hvor eleven er frmeldt, skal skolen udmelde eleven. Er eleven stadig tilmeldt folkeregistret, foretager Borgerservice en konkret vurdering af, om der fortsat er ret til at modtage børneydelser. I disse tilfælde forbliver eleven indskrevet i skolen.

Ifølge handleplanerne skal skolen eller institutionen ved underretningen beskrive den pågældendes situation, samt hvilke bestræbelser skolen har gjort for at få eleven i skole, som for eksempel at møde op på barnets bopæl. Samtidig skal skolen sende kopi af fraværslisten, der dokumenterer omfanget af elevens fravær. Skolen skal desuden orientere forældrene om underretningen.

5.1.3 Proceduren efter underretningen til kommunen

Handleplanerne indeholder desuden en beskrivelse af proceduren, efter skolen har underrettet kommunen om en elev. Omfanget af beskrivelsen varierer de fem kommuner imellem.

Når den kommunale forvaltning modtager en underretning, udarbejdes der, ifølge flertallet af handleplanerne, en skriftlig kvitteringsskrivelse til skolelederen.

I enkelte kommuner gives der først meddelelse til skolen, når og hvis eleven vender tilbage igen eller i forbindelse med udmelding af barnet fra skolen.

Inden 1-2 uger efter underretningen indkalder sagsbehandleren i kommunen, ifølge handleplanerne, familien til møde, hvor underretningen drøftes, og hvor der bliver anmodet om at se det pågældende barn. Efter mødet melder sagsbehandleren, efter aftale med familien, tilbage til skolelederen om den overordnede plan for det fortsatte arbejde med sagen. I en af de fem kommuner deltager skolen eller institutionen på mødet.

I en af kommunernes handleplaner beskrives, at forvaltningen fører statistik over de indsendte fraværslister for elever med ulovligt fravær af mere end 1-2 måneders varighed. Oplysningerne samles og optælles en gang årligt fordelt på skolerne i kommunen.

En anden kommune beskriver i handleplanen, at fagspecialisterne i forvaltningen efterfølgende har ansvaret for at få sagerne registreret korrekt, hvilket skal sikre en central registrering af sagerne, og dermed ligeledes en viden om sager med samme karakter.

5.2 Hvornår foretages indberetningen?

Kommunerne har oplyst, at de i knap halvdelen af de 287 tilfælde, hvor skoler og børne- og ungeinstitutioner har indberettet om børns fravær, har fået indberetningen, efter barnet har været fraværende i mellem 0 og 3 måneder, jf. tabel 5.2.

Tabel 5.2 Børnenes fravær i antal måneder før der er foretaget en indberetning

	Piger	Drenge	I alt	
	Antal	Antal	Antal	Procent
0-3 måneder	67	60	127	44
4-6 måneder	11	14	25	9
7-12 måneder	6	6	12	4
Mere end 12 måneder	0	5	5	2
Uoplyst	-	-	118	41
Børn i alt	84	85	287	100

Bem.: Sumtallet inkluderer alene indberetninger fra skoler og børne- og ungeinstitutioner.

Interviewene med skolelederne underbygger, at skolerne gennemgående reagerer hurtigt på et barns ubegrundede fravær. Samtlige af de interviewede skoleledere har faste procedurer for, hvorledes de, med udgangspunkt i reglerne om tilsyn med undervisningspligten, skal reagere i forbindelse med børns længerevarende fravær.

De interviewede skoleledere oplyser alle, at de reagerer inden 1 måned efter, at de har fået kendskab til, at et barn har været fraværende uden en legitim begrundelse, og langt de fleste inden for 1-2 uger. I første omgang forsøger skolen at få kontakt til forældrene pr. brev og telefon. Lykkes dette ikke, møder skolelederen eller en

anden repræsentant fra skolen op på barnets bopæl for at få en forklaring på barnets fravær. Desuden gøres forældrene opmærksom på, at et fravær, uden en legitim begrundelse, hverken er acceptabelt eller til barnets bedste. Er barnet forsat fraværende, kontaktes den kommunale forvaltning.

Der er stor forskel mellem skolerne på, om sommerferien inkluderes i opholdets længde, når der foretages indberetninger til kommunerne. I forbindelse med fravær for ud for og i forlængelse af en ferieperiode er der forskel på, om ferieperioden indregnes i den samlede fraværperiode.

Interviewene med skolelederne har ikke givet en forklaring på de tilfælde, hvor kommunen har oplyst, at de først har modtaget underretning efter barnet har været fraværende i en periode på over et halvt år. Der er således forskel på den kommunale forvaltnings oplysninger, og de interviewede skolelederes beretninger om procedurer herfor.

5.3 Hvilken forvaltning indberettes der til?

Det er forskelligt, hvor i den kommunale forvaltning oplysningen om barnets fravær modtages første gang. Ses der særskilt på indberetninger til den kommunale forvaltning, modtages indberetninger om børns fravær overvejende i skoleforvaltningen, folkeregistret, familieforvaltningen eller arbejdsmarkedsafdelingen, *jf. tabel 5.3.*

Tabel 5.3. Sted i forvaltningen, hvor indberetningen om barnets fravær modtages første gang

	Antal børn	Procent
Skolen	76	20
Skoleforvaltningen	76	20
Folkeregistret	58	15
Familieforvaltningen	43	11
Arbejdsmarkedsafdelingen	38	10
Bidragssafsnittet	15	4
Integrationskontoret	13	3
Børneydelsesafsnittet	6	2
Social og sundhedsforvaltningen	7	2
Andre	21	5
Uoplyst	17	7
Børn i alt	370	100

Bem.: Sumtallet bygger på kommunernes indberetninger til skema del 2 om oplysninger på de enkelte børn, hvilket kommunerne ikke har kunnet forefinde i alle 554 tilfælde, *jf. kapitel 2.*

Nogle kommuner har dog givet et svar, der ligger uden for den administrative del af den kommunale forvaltning, nemlig på den enkelte skole. Det fremgår ikke af undersøgelsen, hvor disse indberetninger sendes hen efterfølgende.

5.4 Kontakten mellem skolen og forvaltningen

Skolelederne i interviewrunden karakteriserer generelt samarbejdet med den kommunale forvaltning som godt i forbindelse med indberetninger omkring børn, der er eller formodes at være på længerevarende udlandsophold. Dog mener flere af skolelederne, at samarbejdet og den efterfølgende kontakt kan blive bedre.

De skoleledere, der mener, at samarbejdet med den kommunale forvaltning er godt, har overvejende en fast kontaktperson – eksempelvis en integrations- eller to-sprogskonsulent – i kommunens forvaltning. Ligeledes betragtes samarbejdet

godt i de kommuner, hvor det er fastsat, hvor ofte skolen og forvaltningen mødes for at diskutere eventuelle 'problembørn'. I disse kommuner oplever skolelederne, at det er tilfredsstillende, at forvaltningen løbende orienterer skolen om sagen.

Omtrent en tredjedel af skolelederne oplyser, at den kommunale forvaltning enten slet ikke giver skolen nogen tilbagemelding på indberetninger, eller alene reagerer med en kvittering for modtagelsen, hvilket opleves som utilfredsstillende. Disse skoleledere mener, at der ofte er manglende kommunikation om processen og barnets situation. Denne manglende kommunikation opleves af skolelederne som en barriere for efterfølgende at kunne følge op og fokusere på barnets behov, når barnet vender tilbage til skolen.

Enkelte skoleledere angiver, at forvaltningslovens regler om tavshedspligt er en barriere i forhold til at få tilstrækkelige informationer om barnets videre færd. Hovedparten af de interviewede skoleledere angiver dog, at de ikke oplever barrierer i systemet.

Ingen af de interviewede skoleledere har udtrykt et behov for en mere præcis definition i lovgivningen om fraværslængden før indberetning. Skolelederne følger i overvejende grad reglerne i folkeskoleloven, hvor skolen for eksempel kan forlange lægeattest ved en udeblivelse på mere end 2 ugers varighed, der skyldes sygdom. Desuden følges skolernes egne procedure om tæt opfølgning på børn, der ofte udebliver uden tilladelse eller grund.

Flere skoleledere fremhæver, at de i dagligdagen primært kan mangle redskaber i forbindelse med dialogen med forældrene, enten grundet kulturelle eller sproglige forskelle, snarere end nye redskaber i forhold til samarbejdet med forvaltningen.

En enkelt skoleleder nævner, at det ville være en stor forbedring i forbindelse med børns fravær, hvis skolerne kunne gøre brug af en lærer, der udelukkende stod for en opsøgende og opfølgende indsats i forhold til børn og familier, hvor der har været problemer. I sådanne tilfælde har lærerne ofte allerede været inddraget i barnets problemer, men der mangler én til at følge sagen helt til dørs. Dette er tilsvarende det samarbejde, som nogle skoleledere fortæller, de har med eksempelvis en integrationskonsulent i den kommunale forvaltning.

6 Børn og forældres karakteristika

Oplysningerne i dette afsnit er baseret på del 2 i det spørgeskema, som kommunerne har svaret på, samt supplerende oplysninger fra interviews med 17 skoleledere rundt om i Danmark. Det samlede antal børn på 370, der refereres til i kapitlets tabeller, er summen af alle besvarede del 2-skemaer, uanset om de er helt eller delvist besvarede. Det er således ikke alle kommuner, som i spørgeskemaets del 1, der har oplyst, at de har indberetninger på et eller flere børn, som også har udfyldt et skema i del 2 om hvert enkelt barn. Derfor svarer det samlede antal børn i spørgeskemaets del 1 (554) ikke til det samlede antal børn i spørgeskemaets del 2.

Svarprocenten i denne del af undersøgelsen varierer også for de enkelte spørgsmål. Det skyldes, at ikke alle kommuner har svaret på alle spørgsmål om de børn, der har været bortrejst. Dette er ikke uventet, da kommunerne er anmodet om at bidrage med informationer, som de ikke er forpligtede til at indsamle og registrere systematisk. Opgørelserne kan derfor – som nævnt i kapitel 2– kun opfattes som indikationer på forhold vedrørende børnene og deres forældre.

6.1 Oplysninger om barnet

Kommunernes oplysninger tyder på, at størstedelen af børnene er på rejse, mens de er i den skolepligtige alder, *jf. tabel 6.1*

Tabel 6.1 Børnenes alder ved udrejsen

	Antal	Procent
0-5 år	33	9
6-10 år	81	22
11-16 år	111	30
17-20 år	7	2
Ikke besvaret	138	37
Børn i alt	370	100

Ca. halvdelen af de interviewede skoleledere vurderer, at børnene har nået teenageårene, når de tager på rejse til hjemlandene. En medvirkende faktor, til at denne aldersgruppe er meget fremtrædende, kan være, at det er i den alder, omgivelserne er mest opmærksomme på børnenes fravær grundet skolepligten.

I debatten om børns længerevarende ophold i udlandet nævnes det, at det oftest er pigerne, der er af sted i længere perioder. Denne opfattelse understøttes ikke af kommunernes oplysninger.

Det fremgår derimod, at der er en overvægt af drenge i gruppen af børn med længerevarende udlandsophold, *jf. tabel 6.2*.

Tabel 6.2 Børnenes køn

	Antal	Procent
Piger	160	43
Drenge	202	55
Ikke besvaret	8	2
Børn i alt	370	100

Dette underbygges af de oplysninger, Ankestyrelsen har modtaget under interview med skolernes ledere, hvor flere har vurderet, at det oftest er drenge, der er af sted på længerevarende ophold uden for Danmark.

Det skal understreges, at tabel 6.2. indeholder alle børn, der er oplysninger om, uanset karakteren af deres udlandsophold. Karakteren af udlandsopholdene behandles nærmere i kapitel 7.

Som tidligere nævnt er der mange af spørgsmålene vedrørende børnene og forældrene, som kommunerne ikke har svaret på. Det gælder blandt andet for de følgende tabeller i dette kapitel. Da spørgsmålene kun er besvaret for under halvdel af børnenes vedkommende, skal disse tal tolkes med forsigtighed, og de kan kun anvendes som indikatorer på områderne.

Der ses i indberetningerne en tendens til, at det i højere grad er efterkommere end indvandrerbørn, der rejser af sted, *jf. tabel 6.3*

Tabel 6.3 Børnenes indvandrer/efterkommerstatus¹

	Antal	Procent
Indvandrere	56	15
Efterkommere	87	24
Ved ikke	24	6
Ikke besvaret	203	55
Børn i alt	370	100

¹ Et barn defineres som *indvandrer*, hvis barnet er født i udlandet, og ingen af barnets forældre er både dansk statsborger og født i Danmark. Et barn defineres som *efterkommer*, hvis barnet er født i Danmark, og ingen af barnets forældre er både dansk statsborger og født i Danmark. Ved tvivl om begge forældrenes statsborgerskab og fødested, er den ene forælders statsborgerskab og fødested, der er afgørende. Hvis der ikke findes oplysninger om nogen af forældrenes statsborgerskab og fødested, er barnet indvandrer, hvis barnet er født i udlandet, mens barnet er efterkommer, hvis barnet er født i Danmark og er udenlandsk statsborger.

Tendensen bekræftes i nogen grad af, at omkring halvdelen af de børn, der er oplysninger om, har dansk statsborgerskab, *jf. tabel 6.4*

Tabel 6.4 Børnenes statsborgerskab

	Antal	Procent
Dansk statsborger	73	20
Ikke dansk statsborger	70	19
Ved ikke	24	6
Ikke besvaret	203	55
Børn i alt	370	100

Efterkommere kan således i højere grad end indvandrere antages at være danske statsborgere.

En mulig forklaring på, at det primært er efterkommere, der er af sted på udlandsophold, kunne være, at forældrene ønsker, at børnene får kendskab til den kultur de stammer fra samt til familien i forældrenes hjemland.

Der er tre lande, som er særligt fremtrædende i forhold til forældrenes oprindelsesland. Det er Somalia, Libanon og Pakistan, *jf. tabel 6.5*

Tabel 6.5 Forældrenes oprindelsesland

Land	Mor		Far	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Somalia	100	27	32	9
Libanon	45	12	27	7
Pakistan	26	7	23	6
Tyrkiet	11	3	7	2
Irak	11	3	14	4
Marokko	10	3	0	0
Syrien	9	2	0	0
Statsløse	9	2	5	1
Egypten	8	2	8	2
Filippinerne	5	1	5	1
Etiopien	5	1	0	0
Afghanistan	4	1	5	1
Andre	30	8	16	4
Ved ikke	6	2	26	7
Ikke besvaret	98	26	202	56
Forældre i alt	370	100	370	100

Det er også de tre lande, som hyppigst bliver nævnt som forældrenes nationale baggrund under interviewene med skolelederne. Flere af skolelederne oplyser endvidere, at forlængede ferieophold ikke er så udbredte blandt familier med tyrkisk baggrund.

En opgørelse over børnenes nationalitet og køn i de tre ovennævnte lander viser en klar overvægt af drenge i gruppen af børn fra Somalia. Pakistanske drenge er oftere på udlandsophold end pakistanske piger, hvorimod antallet af drenge og piger fra Libanon fordeler sig nogenlunde ligeligt, *jf. tabel 6.6*

Tabel 6.6 Børnenes nationalitet og køn

	Dreng		Pige		I alt	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.
Somalia	64	64	36	36	100	100
Libanon	22	49	23	51	45	100
Pakistan	15	58	11	42	26	100

Note: Børnenes nationalitet og køn er kun medtaget i opgørelsen, når kommunerne har oplyst om *både* nationalitet og køn for de tre grupper.

Pakistanske børn opholder sig oftere i udlandet i 0 til 3 måneder end børn fra de to andre lande, *jf. tabel 6.7*.

Tabel 6.7 Børnenes nationalitet og opholdenes længde

	0-3 mdr.		4-6 mdr.		7-12 mdr.		Over 12 mdr.		I alt	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.
Somalia	11	38	5	17	6	21	7	24	29	100
Libanon	10	38	8	31	2	8	6	23	26	100
Pakistan	14	54	3	12	3	12	6	23	26	100

Note: Børnenes nationalitet og opholdenes længde er kun medtaget i opgørelsen, når kommunerne har oplyst om *både* nationalitet og opholdenes længde for de tre grupper.

Der er en overvægt af libanesiske børn, der opholder sig i udlandet i 4 til 6 måneder, mens somaliske børn er den gruppe, der opholder sig oftest i udlandet i 7 til 12 måneder. Ophold i udlandet over 12 måneder fordeler sig næsten ligeligt mellem de tre nationaliteter, dog med en svag overvægt af børn fra Somalia.

Børn af somalisk afstamning er ofte ældre end børn fra Libanon og Pakistan, når de er på ophold i udlandet. *jf. tabel 6.8.*

Tabel 6.8 Børnenes nationalitet og alder

	0-5 år		6-10 år		11-16 år		17-20 år		I alt	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.
Somalia	3	10	5	16	22	71	1	3	31	100
Libanon	5	19	11	41	9	33	2	7	27	100
Pakistan	3	12	11	42	12	46	0	0	26	100

Note: Børnenes nationalitet og alder er kun medtaget i opgørelsen, når kommunerne har oplyst om *både* nationalitet og alder for de tre grupper.

Næsten dobbelt så mange somaliere som libanesere og pakistanere befinder sig i aldersgruppen 11 til 16 år, og der er også flere somalier i aldersgruppen 17 til 20 år. Endvidere er der i aldersgruppen 6 til 10 år flere børn med især libanesisk afstamning, som opholder sig i udlandet i forhold til børn af pakistansk og somalisk afstamning.

Som det fremgår af kapitel 2, har Københavns og Århus kommuner foretaget en stor del af de indberetninger, der indgår i undersøgelsen. Ses der alene på nationalitetsfordelingen fra disse 2 kommuner viser det sig, at de 4 nationalitetsgrupper i Københavns kommune er Somalia: 25 pct., Pakistan: 16 pct., Libanon: 7 pct. og statsløse: 7 pct.⁵, *jf. tabel 6.9*

Tabel 6.9 De 4 største nationalitetsgrupper i København og Århus Kommuner. I pct.

	København Kommune	Århus Kommune
Somalia	25	35
Pakistan	16	0
Libanon	7	19
Statsløse	7	0
Marokko	0	3
Etiopien	0	2

Note: Procenten er beregnet ud fra det samlede antal børn oplyst af henholdsvis Københavns Kommune, 101 børn, og Århus Kommune, 196 børn.

Nationalitetsfordelingen i Århus kommune er lidt anderledes end i Københavns kommune.

Somalia er dog fortsat den største gruppe, og der er tilsyneladende ikke nogen børn med pakistansk afstamning. Årsagen hertil kan være fordelingen af indvandrere og flygtninge i kommunerne.

6.2 Forældrenes baggrund

I undersøgelsen er det forsøgt at afdække forældrenes uddannelsesmæssige og beskæftigelsesmæssige baggrund. Som det tidligere er nævnt, har kommunerne i en meget stor andel af spørgeskemaerne ikke besvaret alle spørgsmålene eller har oplyst, at de ikke har viden herom, hvorfor der ikke tegner sig noget klart billede af disse to forhold. Skolelederne har også vanskeligt ved at give oplysninger om forældrenes baggrund.

På baggrund af de oplysninger, som kommunerne har indberettet, og som skolelederne har givet under interviewene, kan der derfor ikke konkluderes noget enty-

⁵ Oplysningerne er Københavns kommunes egen opgørelse, da kommunen kun har udfyldt få skemaer vedrørende de enkelte børn.

digt om forældrenes uddannelsesbaggrund, men oplysningerne indikerer, at forældrene ofte har ingen eller kun meget kort uddannelse.

Kommunernes og skoleledernes oplysninger om forældrenes beskæftigelsesmæssige status er ligeledes sparsom, men tyder på, at en stor andel af forældrene er ledige eller uden for arbejdsmarkedet.

I undersøgelsen er der endvidere spurgt til forældrenes religiøse baggrund. Også her er der kun få besvarelser. Når kommunerne har besvaret spørgsmålet, har svaret været enslydende, nemlig muslimsk, *jf. tabel 6.10*.

Tabel 6.10 Forældrenes religiøse baggrund

Religiøs baggrund	Mor		Far	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Islam	57	15	52	14
Kristendom	0	0	0	0
Hinduisme	0	0	0	0
Ved ikke	108	29	112	30
Ikke besvaret	205	55	206	56
Forældre i alt	370	100	370	100

Dette understøttes af de oplysninger, der indhentet hos skolelederne, hvor alle, på nær 2, oplever, at det er muslimske familier, der sender eller tager med deres børn på ophold uden for Danmark eller til deres hjemland.

7

Opholdenes karakter

I denne undersøgelse er der blandt andet på baggrund af kommunernes brug af de tre lovregler, der er beskrevet i kapitel 3 identificeret en gruppe af børn, som har været på længerevarende udlandsophold. Men hvilke typer af ophold, dette dækker over, er ikke afklaret. Formålet med dette kapitel er på baggrund af oplysninger fra kommuner og skoleledere at afdække, hvad der kendetegner de ophold, børnene rejser af sted på.

Analysen i dette kapitel baserer sig på informationerne fra spørgeskemaerne til kommunerne, hvor der spørges til deres viden om opholdets formål, samt på de interviews, der er gennemført med 17 skoleledere om deres viden om området.

Det er de interviewede skolelederes opfattelse, at udlandsopholdene kan inddeles i to kategorier; længerevarende ferieophold og andre typer af længerevarende udlandsophold. I det følgende gennemgås besvarelserne af spørgeskemaerne og interviewene med henblik på at vurdere udlandsopholdene, herunder hvorvidt opholdene har karakter af længerevarende ferieophold eller må beskrives som andre typer af ophold herunder ophold med tvangsmæssig karakter.

Det fremgår af dette kapitel, at skolelederne overvejende vurderer, at den type rejser, lovreglerne oftest anvendes på, er længerevarende ferieophold i forældrenes oprindelseslande. Disse interviews tegner således et billede af, at andre typer af længerevarende udlandsophold end ferieophold udgør et mindretal af opholdene. Det vurderes i kapitlet, at kommunernes besvarelse af spørgeskemaerne overvejende understøtter denne opfattelse.

7.1 Typer af udlandsophold

Som nævnt ovenfor skelner skolelederne i de 17 interviews mellem to hovedtyper af ophold, nemlig længerevarende ferieophold og andre typer af længerevarende udlandsophold.

Skolelederne fortæller, at de forlængede ferieophold primært ligger lige før eller lige efter skolernes sommerferie. De varer oftest op til tre måneder, men sjældent længere, og har det formål, at barnet sammen med sine forældre og søskende skal besøge familien i forældrenes oprindelsesland. Skolelederne fortæller, at stort set alle forældrene beder skolen om lov til at tage på den forlængede ferie. Grunden til, at nogle af disse ophold bliver til indberetninger til kommunerne, er, at forældrene kommer senere hjem end aftalt. Nogle skoleledere fremhæver, at disse længerevarende ferieophold er problematiske for børnenes skolegang, da børnene er fraværende fra undervisningen.

Omkring halvdelen af skolelederne oplyser, at de er stødt på få tilfælde, hvor der ikke var tale om forlængede ferieophold, men en anden type af længerevarende udlandsophold, hvor barnet blev sendt af sted for at ændre sin adfærd. Der er ifølge flere skoleledere primært tale om drenge i forbindelse med denne type ophold.

Begrundelserne for at sende børnene af sted på andre typer af længerevarende udlandsophold end ferie er oftest ukendte for skolelederne. I de tilfælde hvor begrundelserne dog er kendte, anføres det for drengenes vedkommende oftest, at der er tale om teenagedrenge, som har en socialt problematisk adfærd, hvad enten der er tale om egentlig kriminalitet eller andre problemer. Dette reagerer enkelte forældre på ved at sende drengene til oprindelseslandet i håbet om, at dette vil rette op på deres adfærd.

Ovennævnte begrundelse gælder i følge skolelederne også for nogle ganske få piger, men for pigernes vedkommende er begrundelsen oftere, at de når teenageårene og begynder at interessere sig for drenge. Dette opleves problematisk for nogle få forældre, som reagerer ved at sende pigerne til oprindelseslandet. I få tilfælde sker det også, at pigerne i den aldersgruppe anses for at være gamle nok til at passe på bedsteforældre i oprindelseslandet, der skal have nogen til at pleje sig, og forældrene sender derfor pigerne af sted.

Samlet vurderer flere af skolelederne, at disse andre typer af længerevarende udlandsophold oftest varer længere end de forlængede ferieophold, oftest mellem et halvt og helt år. Som ved ferieopholdene peger skolelederne, i det omfang de mener at have viden om dette, på, at børnene primært opholder sig hos familie i forældrenes hjemland, nogle gange med en forælder, andre gange uden. Endelig findes der en lille gruppe af tilfælde, hvor lovreglerne er anvendt, og det efterfølgende er konstateret, at familien er udvandret fra Danmark.

7.2 Oplysninger om opholdene

7.2.1 Opholdenes formål

Kommunerne angiver i spørgeskemaet, at formålet med det længerevarende udlandsophold oftest er ukendt for dem, men at i det omfang, de kender det, så er der hovedsageligt tale om ophold hos slægtninge, *jf. tabel 7.1.*

Tabel 7.1 Formålet med rejsen (der har kunnet gives flere besvarelser)

Formål	Antal	Procent*
Ophold hos slægtninge	48	13
Undervisning i øvrigt	24	6
Religiøs undervisning	5	1
Ægteskab	2	1
Forlovelse	0	-
Omskæring	0	-
Andet	31	9
Ved ikke	100	27
Uoplyst	183	49

* Procenten er beregnet ud fra det samlede antal indberetninger om børnene, det vil sige 370 børn.

De 31 tilfælde, hvor formålet med rejsen har været et andet, har formålet blandt andet været børnefamilieorlov, besøg i hjemland med henblik på repatriering, flytning til faderen og kontrol med sygdom.

Omtrent halvdelen af skolelederne har ikke kendskab til, hvor børnene bor under opholdet. De skoleledere, der ved noget om børnenes bopæl under opholdet, angiver stort set alle, at det er hos familien i hjemlandet. Dette understøtter kommunernes oplysninger i *tabel 7.1* ovenfor. Ud fra dette er det ikke muligt at sige noget om opholdets type, da skolelederne vurderer, at børnene hovedsageligt bor hos familien, uanset opholdets type.

Kommunerne oplyser endvidere, at deres viden om rejsens formål hovedsageligt stammer fra forældrene selv og skolerne, *jf. tabel 7.2*.

Tabel 7.2 Angivelse af hvor kommunerne har viden om rejsens formål fra (der har kunnet gives flere besvarelser)

Kommunen har viden fra	Antal	Procent*
Skolen	79	21
Familien selv	74	20
Bekendte til barnet	8	2
Institutionen	9	2
Andre	41	11
Ved ikke	16	4
Uoplyst	169	46

* Procenten er beregnet ud fra det samlede antal indberetninger om børnene, det vil sige 370 børn.

Dette ligger på linie med, at skolelederne fortæller, at de fleste forældre beder skolerne om fri inden længerevarende ferierejser. En sådan dialog inden udlandsopholdet synes at pege i retning af, at mange af opholdene er længerevarende ferieophold, snarere end ophold af mere tvangsmæssig karakter.

I de 41 tilfælde, hvor kommunen har fået deres viden om rejsens formål fra andre, er blandt andet folkeregistret, erhvervscentre, daginstitutioner, paskontrollen og ungdomsvejleder.

Kommunerne angiver i spørgeskemaerne, at langt størstedelen af de børn, hvor de har viden om dette, enten rejser med forældre eller søskende, *jf. tabel 7.3*.

Tabel 7.3 Angivelse af om børnene er rejst alene eller ej

	Antal	Procent
Rejst med en eller begge forældre	82	22
Rejst alene	29	8
Rejst med søskende	16	4
Rejst med andre slægtninge	3	1
Ved ikke	65	18
Ikke besvaret	176	48
Børn i alt	370	100

At børnene, i de tilfælde hvor kommunen har viden om dette, oftest rejser af sted sammen med et eller flere familiemedlemmer, underbygger yderligere antagelsen om, at der i mange tilfælde er tale om længerevarende ferieophold sammen med familien, *jf. afsnit 7.1*.

7.2.2 Opholdenes varighed

Opholdenes varighed ligger for de fleste børns vedkommende på omkring 3 måneder, ifølge både interviews og spørgeskemaundersøgelse, *jf. tabel 7.4*.

Tabel 7.4 Opholdets varighed

	Antal	Procent
0-3 måneder	63	17
4-6 måneder	45	12
7-12 måneder	22	6
Mere end 12 måneder	30	8
Ved ikke	8	2
Ikke besvaret	202	55
Børn i alt	370	100

Af interviewene er det dog fremgået, at der er forskel på, om skolelederne medregner sommerferien eller ej, når de indberetter fraværet til kommunen. Dette betyder, at tallene ikke er helt entydige i angivelsen af varighed, *jf. kapitel 2*.

Sammenholdes opholdets varighed med barnets køn, viser det sig, at der er flere piger end drenge, der er på ophold i op til 3 måneder – den periode, som skolelederne mener primært dækker over længerevarende ferieophold *jf. tabel 7.5*.

Tabel 7.5 Opholdets varighed i forhold til køn

	Drenge		Piger	
	Antal	Procent	Antal	Procent
0-3 måneder	32	16	32	20
4-6 måneder	29	14	15	9
7-12 måneder	13	6	9	6
Mere end 12 måneder	19	9	11	7
Ved ikke	5	2	3	2
Ikke besvaret	105	52	90	56
Børn i alt*	203	100	160	100

* I yderligere 7 tilfælde er både barnets køn og opholdets varighed ikke oplyst, hvorfor disse ikke figurerer i tabellen.

Derimod er der flest drenge, der er af sted op til et halvt år og mere end et år – de perioder, som skolelederne mener, oftest gælder for andre typer af længerevarende udlandsophold. Dette stemmer overens med, at de skoleledere, der udtaler sig om dette, vurderer, at det oftest er drenge, der sendes af sted på andre typer af længerevarende udlandsophold end forlængede ferier.

7.2.3 Rejsemål

Ifølge kommunernes besvarelse af spørgeskemaet er de lande, der oftest rejses til, Libanon, Somalia, Pakistan og Storbritannien, *jf. tabel 7.6*.

Tabel 7.6 Børnenes rejsemål

Land	Antal	Procent
Libanon	42	11
Pakistan	24	6
Somalia	23	6
Storbritannien	20	5
Irak	10	3
Egypten	9	2
Tyrkiet	9	2
Syrien	7	2
Filippinerne	5	1
Marokko	2	1
Andre	57	15
Ved ikke	25	7
Ikke besvaret	137	37
Børn i alt	370	100

De tre hyppigste rejsemål passer sammen med, at forældrenes oprindelsesland oftest angives til at være Somalia, Libanon og Pakistan, *jf. tabel 6.5* i kapitel 6.

En krydstabulering af nationalitet og rejsemål viser, at langt de fleste familier, hvor kommunerne har kendskab til længerevarende udlandsophold, rejser til oprindelseslandet, *jf. tabel 7.7*.

Tabel 7.7 Børnenes rejsemål og moderens nationalitet (kun de største nationaliteter og rejsemål)

Nationalitet \ Rejsemål	Nationalitet									
	Pakistan	Somalia	Tyrkiet	Marokko	Libanon	Egypten	Andre	Ved ikke	Ikke besvaret	Børn i alt
Pakistan	20	0	0	0	0	0	4	0	0	24
Somalia	0	16	0	0	0	0	0	0	7	23
Tyrkiet	0	0	7	0	0	0	0	0	2	9
Marokko	0	0	0	2	0	0	0	0	0	2
Libanon	0	0	0	0	22	0	8	1	11	42
Egypten	0	1	0	0	0	8	0	0	0	9
Storbritannien	4	9	0	0	1	0	1	2	3	20

At der rejses til oprindelseslandet gælder ifølge interviewene både for forlængede ferieophold og andre typer af længerevarende udlandsophold. Det eneste større rejsemål, der ikke er oprindelsesland for de tilrejsende, er Storbritannien. Det er primært personer med somalisk nationalitet, der tager dertil.

7.2.4 Børnenes alder og køn

En opgørelse over børnenes køn og alder viser, at der er en mindre overvægt af piger i alderen 6-10 år og en mindre overvægt af drenge i alderen 11 til 16 år., *jf. tabel 7.8*.

Tabel 7.8 Børnenes køn og alder

	Drenge		Piger		I alt	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.
0-5 år	18	9	15	9	33	9
6-10 år	41	20	40	25	81	22
11-16 år	65	32	46	29	111	30
17-20 år	2	1	5	3	7	2
Ved ikke	77	38	54	34	134*	37
I alt	203	100	160	44	366	100

Note: Tallene i tabellen er opgjort på baggrund af de 366 skemaer, hvor kommunerne har oplyst om både barnets køn og alder. I 131 af disse 366 skemaerne har kommunerne kun svaret på det ene af spørgsmålene.

*Inkl. 3 tilfælde hvor hverken køn eller alder er oplyst

Overvægten af drenge i denne aldersgruppe kan som nævnt dække over, at forældre til store drenge i teenagealderen på vej ind i kriminalitet eller andre problemer, i nogle tilfælde vælger at sende dem på et ophold i hjemlandet, i håbet om at det kan rette op på en uhensigtsmæssig udvikling.

Tendensen er særligt tydelig for somaliere, hvor der er en klar overvægt af drenge i alderen 11-16 år. Derudover sendes somaliere oftere end de to andre store nationaliteter (Pakistan og Libanon) på ophold på mere end 6 måneder, *jf. afsnit 6.1*. Dette kan indikere, at der i gruppen af somaliske børn er en relativt stor andel af andre længerevarende udlandsophold end ferieophold. Dette understøttes delvist af, at der ud fra interviewene med skolelederne kan udledes en tendens til, at det er somaliske, pakistanske og libanesiske børn, der er af sted på andre typer af længerevarende udlandsophold end ferieophold.

På baggrund af oplysningerne fra kommunerne og skolelederne, gennemgået ovenfor, vurderes det samlet, at en væsentlig del af de konstaterede længerevarende udlandsophold formentligt kan beskrives som længerevarende ferieophold. Oplysningerne om blandt andet opholdenes formål, rejseform, kommunens kilder og opholdenes varighed synes at understøtte dette. Det vurderes endvidere, at en mindre del af opholdene har en anden karakter end ferieophold. Kønsfordelingen blandt børnene, en række forhold omkring især de somaliske børn samt oplysninger fra skolelederne synes at understøtte dette.

7.3 Yderligere oplysninger

7.3.1 Indsatsområder

Der peges i interviewene ikke på entydige mønstre i familiernes eller børnenes adfærd inden rejsen, som kan fungere som advarselssignaler for lærere og andre i forhold til at gribe ind for at forhindre, at barnet sendes af sted for at ændre sin adfærd. Skolelederne fortæller dog om nogle få tilfælde, hvor kriminelle drenge omkring teenageårene har begået endnu en kriminel handling, eller forældrene endelig har fået kendskab til kriminaliteten, og dette har udløst, at det længerevarende udlandsophold kom i stand på det konkrete tidspunkt.

7.3.2 Hvem presser på?

Skoleledernes viden om hvem det er, der presser på for at sende børnene på andre typer af længerevarende ophold end ferier i de tilfælde, hvor barnet set med forældrenes øjne opfører sig problematisk, er begrænset. De få skoleledere, der kommer med et bud, peger primært på faderen og begrundet det ofte med hans frygt for at tabe ansigt overfor familie og venner. Dette underbygges af, at mange af skolelederne fortæller om, at de lokale etniske netværk har stor indflydelse overfor den enkelte familie.

Det er dog de færreste af skolelederne, der mener, at disse netværk presser familierne direkte. De understreger derimod, at der ligger mange ressourcer i netværkene, som kan være en stor hjælp at trække på, hvis man får indledt en god dialog mellem skole og netværk, eksempelvis på fællesmøder og lignende.

7.3.3 Alternativer til udlandsophold

Intentionen med de lovregler, hvis brug er undersøgt i denne undersøgelse, er at reducere omfanget af længerevarende udlandsophold. Som beskrevet ovenfor anvendes reglerne i et ikke ubetydeligt omfang, og det må antages, at reglerne begrænser omfanget af længerevarende udlandsophold, herunder ophold der har til hensigt at ændre børnenes adfærd. Der er derfor interessant at se på alternativer til udlandsopholdene.

Et af disse alternativer kunne være at flytte barnet til en muslimsk friskole i Danmark. Omkring halvdelen af skoleledere kender til tilfælde, hvor et eller flere børn er blevet flyttet til muslimske friskoler på grund af kulturelle/religiøse uoverensstemmelser med den kommunale folkeskole om eksempelvis badning eller religionsundervisning, eller hvor barnet helt fra skolestart er blevet meldt ind i en muslimsk friskole. Men kun et lille mindretal af disse skoleledere mener, at der er tale om forsøg på at ændre barnets adfærd.

En tredjedel af skolelederne fortæller i øvrigt samstemmende, at det er mere hyppigt, at børnene kommer *fra* disse friskoler til kommuneskolen, fordi forældrene oplever, at det faglige niveau ikke er tilstrækkelig højt på friskolerne.

Spørgeskema til kommunerne angående udenlandsophold blandt børn fra ikke-vestlige lande

Del 1

Kommune:

Kommunenr.:

Kommunens telefonnr.:

Koordinators navn

Koordinators telefonnr.:

Koordinators E-mail:

Tryk OK

Del 1

Oplysninger om børn med ikke-vestlig oprindelse i kommunen, som er eller har været på ophold i udlandet i perioden fra 1. juli 2002 til 1. november 2004, og hvor opholdet har ført til enten:

- at kommunen har modtaget indberetninger fra skoler/institutioner og/eller

- at kommunen har stoppet for børnetilskud/børnefamilieydelse og/eller

- at kommunen har stoppet for udbetaling af forsørgersats/forsørgertillæg

1.A Spørgsmål angående indberetninger fra skoler og institutioner

1. Har kommunen siden 1. juli 2004 fået indberetninger fra skoler eller andre børne- og ungeinstitutioner om fraværende børn, hvor fraværet skyldes, at barnet opholder sig eller kan formodes at opholde sig i udlandet?

- Ja
 Nej - gå til afsnit 1.B

2. Hvis ja, angiv hvor mange indberetninger:

3. Hvis det præcise antal ikke kendes, angiv skøn:

4. Hvis det præcise antal ikke kendes, beskriv hvorfor:

Tryk OK

1.A Spørgsmål angående indberetninger fra skoler og institutioner, fortsat

5. Fra hvilke skoler er indberetningerne kommet?

	Navn på skolen	Antal børn fra skolen
1.	<input type="text"/>	<input type="text"/>
2.	<input type="text"/>	<input type="text"/>
3.	<input type="text"/>	<input type="text"/>
4.	<input type="text"/>	<input type="text"/>
5.	<input type="text"/>	<input type="text"/>
6.	<input type="text"/>	<input type="text"/>
7.	<input type="text"/>	<input type="text"/>
8.	<input type="text"/>	<input type="text"/>
9.	<input type="text"/>	<input type="text"/>
10.	<input type="text"/>	<input type="text"/>

11. Hvis kommunen har flere indberetninger fra flere skoler end ovenstående, angives skolens navn og antal børn her:

Tryk OK

1.A Spørgsmål vedrørende indberetninger fra skoler og institutioner, fortsat

6. Fra hvilke institutioner er indberetningerne kommet?

	Navn på institutionen	Antal børn fra institutionen
1.	<input type="text"/>	<input type="text"/>

2.	<input type="text"/>	<input type="text"/>
3.	<input type="text"/>	<input type="text"/>
4.	<input type="text"/>	<input type="text"/>
5.	<input type="text"/>	<input type="text"/>
6.	<input type="text"/>	<input type="text"/>
7.	<input type="text"/>	<input type="text"/>
8.	<input type="text"/>	<input type="text"/>
9.	<input type="text"/>	<input type="text"/>
10.	<input type="text"/>	<input type="text"/>

11. Hvis kommunen har flere indberetninger fra flere institutioner end ovenstående, angives institutionens navn og antal børn her:

Tryk OK

1.A Spørgsmål angående indberetninger fra skoler og institutioner, fortsat

7. Hvor længe har børnene været fraværende, når det indberettes?

	Antal piger:	Antal drenge:
1: 0 - 3 måneder:	<input type="text"/>	<input type="text"/>
2: 4 - 6 måneder	<input type="text"/>	<input type="text"/>
3: 7 - 12 Måneder:	<input type="text"/>	<input type="text"/>
4: Mere end 12 måneder:	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Tryk OK

1.A Spørgsmål angående indberetninger fra skoler og institutioner, fortsat

8. Er der på baggrund af de modtagne indberetninger foretaget tilbageholdelse af børnetilskud/børnefamilieydelse og /eller for udbetaling af forsørgersats/forsørgertillæg?

	Antal piger:	Antal drenge:
1. Ja:	<input type="text"/>	<input type="text"/>
2. Nej:	<input type="text"/>	<input type="text"/>
3. Ved ikke:	<input type="text"/>	<input type="text"/>

9. Hvis nej, hvorfor ikke? (der kan angives flere svar)

1. Kommunen har ikke tilstrækkelige oplysninger 1

2. Rejste sager blev ikke gennemført pga. usikkerhed om, hvorvidt sagen er omfattet af lovgivningen 2

3. Sagen er under behandling 4

4. Ved ikke. 5

6. Hvis andet, angiv hvad:

Tryk OK

1.A Spørgsmål angående indberetninger fra skoler og institutioner, fortsat

10. Yderligere bemærkninger til afsnit 1.A

Tryk OK

1.B Spørgsmål angående tilbageholdelse af børnetilskud eller børnefamilieydelse

1. Har kommunen siden 1. januar 2004 tilbageholdt forældrenes børnetilskud/børnefamilieydelse i tilfælde, hvor barnet ikke opholder sig i Danmark? Ja Nej

2. Hvis nej, hvorfor ikke? (der kan angives flere svar)

1. Der har ingen anledning været til at rejse sager 1

2. Rejste sager blev ikke gennemført pga. usikkerhed om, hvorvidt sagen er omfattet af lovgivningen 2

3. Rejste sager blev ikke gennemført pga. for få beviser 3

4. Sagen er under behandling 4

5. Ved ikke. 5

6. Hvis andet, angiv hvad:

Tryk OK

1.B Spørgsmål angående tilbageholdelse af børnetilskud eller børnefamilieydelse, fortsat

3 Hvis kommunen siden 1. januar 2004 har tilbageholdt forældrenes børnetilskud/børnefamilieydelse i tilfælde, hvor barnet ikke opholder sig i Danmark:

1. Angiv i hvor mange tilfælde:

2. Hvis det præcise antal ikke kendes, angiv et skøn:

3. Hvis det præcise antal ikke kendes, beskriv hvorfor:

Tryk OK

1.B Spørgsmål angående tilbageholdelse af børnetilskud eller børnefamilieydelse, fortsat

4. Hvordan har kommunen fået kendskab til børnenes fravær?

	Antal piger:	Antal drenge:
1. Indberetning fra skole:	<input type="text"/>	<input type="text"/>
2. Indberetning fra institution (inkl. sprogstimulering):	<input type="text"/>	<input type="text"/>
3. Gennem Folkeregistret (afmelding af barnet):	<input type="text"/>	<input type="text"/>
4. Sundhedsplejerske:	<input type="text"/>	<input type="text"/>
5. Læge:	<input type="text"/>	<input type="text"/>
6. I forbindelse med tilbud om sprogstimulering af barnet uden for institution:	<input type="text"/>	<input type="text"/>
7. Privatperson:	<input type="text"/>	<input type="text"/>
8. Andre	<input type="text"/>	<input type="text"/>
9. Hvis der markeres i "8. Andre", oplys hvem:		

Tryk OK

1.B Spørgsmål angående tilbageholdelse af børnetilskud eller børnefamilieydelse, fortsat

5. Yderligere bemærkninger til afsnit 1.B

Tryk OK

1.C Spørgsmål angående stop for udbetaling af forsørgersats/ forsørgertillæg ved modtagelse af kontanthjælp/starthjælp/ introduktionsydelse

1. Har kommunen siden 1. juli 2002 stoppet for udbetaling af forsørgersats/forsørgertillæg til modtagere af kontanthjælp, starthjælp eller introduktionsydelse i tilfælde, hvor barnet ikke opholder sig i Danmark, EU eller EØS?

- Ja
 Nej

2. Hvis nej, hvorfor ikke? (der kan angives flere svar)

1. Der har ingen anledning været til at rejse sager 1
2. Rejste sager blev ikke gennemført pga. usikkerhed om, hvorvidt sagen er omfattet af lovgivningen 2
3. Rejste sager blev ikke gennemført pga. for få beviser 3
4. Sagen er underbehandling 4
5. Ved ikke 3
6. Hvis andet, angiv hvad:

Tryk OK

1.C Spørgsmål angående stop for udbetaling af forsørgersats/forsørgertillæg ved modtagelse af kontanthjælp/starthjælp/introduktionsydelse

3. Har kommunen siden 1. juli 2002 stoppet for udbetaling af forsørgersats/forsørgertillæg ved kontanthjælp/starthjælp/introduktionsydelse i tilfælde hvor barnet ikke opholder sig i Danmark:

Hvis ja, i hvor mange tilfælde i henholdsvis:

1: 2002

2: 2003

3: 2004

4. Hvis det præcise antal ikke kendes, angiv et skøn:

5. Hvis det præcise antal ikke kendes, beskriv hvorfor:

Tryk OK

**1.C. Spørgsmål angående stop for udbetaling af forsørgersats/
forsørgertillæg
ved modtagelse af kontanthjælp/ starthjælp/introduktionsydelse, ortsat**

4. Hvordan har kommunen fået kendskab til børnenes fravær?

Antal piger: Antal drenge:

1. Indberetning fra skole:

2. Indberetning fra institution (uden sprogstimulering)

3. Gennem Folkeregistret (afmelding af barnet):

4. Sundhedsplejerske:

5. Læge:

6. I forbindelse med tilbud om sprogstimulering af barnet uden for institution:

7. Privatperson:

8. Andre

9. Hvis der markeres i "8. Andre", oplys hvem:

Tryk OK

**1.C Spørgsmål angående stop for udbetaling af
forsørgersats/forsørgertillæg ved modtagelse af
kontanthjælp/starthjælp/introduktionsydelse, fortsat**

5. Yderligere bemærkninger til afsnit 1.C

Tryk OK

1. D Antal børn i alt hvor kommunen har oplysninger om et udlandsophold

1. Hvor mange børn i alt med ikke-vestlig oprindelse i kommunen er eller har været på ophold i udlandet i perioden fra 1. juli 2002 til 1. november 2004, hvor opholdet har ført til:

- at kommunen har modtaget indberetninger fra skoler/institutioner og/eller
- at kommunen har stoppet for børnetilskud/børnefamilieydelse og/eller
- at kommunen har stoppet for udbetaling af forsørgersats/ forsørgertillæg?

1. Angiv i alt hvor mange børn, der har været berørt af de 3 kategorier (hvert barn medregnes kun én gang, selv om flere bestemmelser har været anvendt i kombination i sagen):

2. Hvis det præcise antal ikke kendes, angiv et skøn:

2. Hvor mange børn i alt med ikke-vestlig oprindelse er eller har efter kommunens oplysninger været på ophold i i udlandet i perioden fra 1. juli 2002 til 1. november 2004, hvor kommunen hverken har:

- modtaget indberetninger fra skoler/institutioner eller
- har stoppet for børnetilskud/børnefamilieydelse eller
- har stoppet for udbetaling af forsørgersats/forsørgertillæg

1. Angiv i alt hvor mange børn:

2. Hvis det præcise antal ikke kendes, angiv et skøn:

Tryk OK

1.D Yderligere bemærkninger til afsnit 1.D om børn i alt hvor kommunen har oplysninger om udlandsophold.

Tryk OK

Del 2

Spørgeskema til kommunerne angående udlandsophold blandt børn fra ikke-vestlige lande

Kommune:

Kommunenr.:

Skemalbnr.:

Identifikation

Kommunens telefonnr.:

Koordinators navn

Koordinators telefonnr.:

Koordinators-mail:

Tryk OK

OK

Del 2

Oplysninger om børn med ikke-vestlig oprindelse i kommunen, som er eller har været på ophold i udlandet i perioden fra 1. juli 2002 til 1. november 2004, og hvor opholdet har ført til enten:

- at kommunen har modtaget indberetninger fra skoler/institutioner og/eller**
- at kommunen har stoppet for børnetilskud/børnefamilieydelse og/eller**
- at kommunen har stoppet for udbetaling af forsørgersats/forsørgertillæg**

eller hvor opholdet ikke har ført til ovenstående handlinger

Der udfyldes kun ét separat skema pr. barn

1.A Oplysninger om barnet

1. Hvor i forvaltningen er indberetningen om barnet modtaget første gang?

2. Hvilket køn har barnet

- Dreng
 Pige

3. Hvor gammelt var barnet ved udrejsen: (hele år)

4. Er barnet:

- Indvandrer
 Efterkommer
 Ved ikke

5. Er barnet dansk statsborger::

- Ja
 Nej
 Ved ikke

Tryk OK

OK

1. A Oplysninger om barnet, fortsat

	Moderen:	Faderen:
6. Hvilket oprindelsesland har forældrene:	☐ Pakistan ☐ Somalia ☐ Tyrkiet ☐ Marokko ☐ Libanon ☐ Ved ikke	☐ Pakistan ☐ Somalia ☐ Tyrkiet ☐ Marokko ☐ Libanon ☐ Ved ikke
7. Hvis andet, angiv hvilket:	<input type="text"/>	<input type="text"/>
	Moderen:	Faderen:
8. Hvilken uddannelsesmæssig baggrund har forældrene? <small>Angiv længstvarende uddannelse</small>	☐ Ingen uddannelse ☐ Grundskole ☐ Gymnasial uddannelse ☐ Erhvervsfaglig uddannelse ☐ Videregående uddannelse ☐ Ved ikke	☐ Ingen uddannelse ☐ Grundskole ☐ Gymnasial uddannelse ☐ Erhvervsfaglig uddannelse ☐ Videregående uddannelse ☐ Ved ikke
9. Hvis anden uddannelse, angiv hvilken:	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Tryk OK

OK

1.A Oplysninger om barnet, fortsat

	Moderen:	Faderen:
10. Hvilken beskæftigelsesmæssig status har forældrene:	☐ I arbejde ☐ Ledig (herunder i aktivering, jobtræning mv.) ☐ Uden for arbejdsmarkedet ☐ Ved ikke	☐ I arbejde ☐ Ledig (herunder i aktivering, jobtræning mv.) ☐ Uden for arbejdsmarkedet ☐ Ved ikke

	Moderen:	Faderen:
11. Hvilken religiøs baggrund har forældrene:	☐ Islam ☐ Kristendom ☐ Hinduisme ☐ Ved ikke	☐ Islam ☐ Kristendom ☐ Hinduisme ☐ Ved ikke

12. Hvis anden, angiv hvilken:

Tryk OK

OK

1.A Oplysninger om barnet, fortsat

13. Yderligere bemærkninger til del 2, afsnit 1.A

Tryk OK

OK

1.B. Oplysninger om barnets rejse og ophold i udlandet

1. Hvilket land rejste barnet til:

- Pakistan
- Somalia
- Tyrkiet
- Marokko
- Libanon
- Ved ikke

2. Hvis andet, angiv hvilket:

3. Hvor lang tid har barnet opholdt sig i udlandet:

- 0 - 3 måneder
- 4 - 6 måneder
- 7 - 12 måneder
- Mere end 12 måneder
- Ved ikke

4. Hvilke oplysninger har kommunen om formålet med rejsen?

- Religiøs undervisning
- Undervisning i øvrigt
- Ophold hos slægtninge
- Forlovelse
- Ægteskab
- Omskæring
- Ved ikke

5. Hvis andet, angiv hvilket:

Tryk OK

OK

1.B Oplysninger omkring rejsen/opholdet, fortsat

6. Hvor har kommunen denne viden fra?

- Familien selv
- Bekendte til barnet
- Skolen
- Institutionen
- Ved ikke

7. Hvis andre, oplys hvem:

8. Er barnet rejst af sted alene:

- Ja
- Nej, med søskende
- Nej, med en af/begge forældre
- Nej, med andre slægtninge
- Ved ikke

9. Hvis andet, angiv hvad:

10 Har barnet været af sted mere end én gang:

- Ja
- Nej
- Ved ikke

11 Hvis ja, oplys antal gange:

12. Kommunens eventuelle bemærkninger til afsnit 1.B:

Tryk OK

OK

1.C Kommunens samlede vurdering af barnet, rejsen og opholdet

1. Hvad er kommunens samlede vurdering af, om opholdet har haft en integrationsfremmende eller integrationshæmmende virkning for barnet?

2. Hvad er der sket med barnet efter hjemkomst, og har kommunen foretaget opfølgning eller andre foranstaltninger i forbindelse hermed?

Tryk OK

OK

This request took 6.06 seconds of real time (v8.2 build 1391).

Spørgeskema til kommunerne angående udlandsophold blandt børn fra ikke-vestlige lande

Del 3

Kommune:

Kommunenr.:

Kommunens telefonnr.:

Koordinators navn:

Koordinators telefonnr.:

Koordinators E-mail:

Kommunen bedes foretage indberetningen inden **mandag den 17. januar 2005**.

Tryk OK

Del 3

1. Korrektion af tidligere besvarelser

1. Har kommunen korrigeret de tidligere besvarelser afgivet inden den 15. december 2004 om udlandsophold blandt børn fra ikke-vestlige lande?

Korrektion af **Del 1**

Ja Nej

Korrektion af **Del 2**

Ja Nej

Tryk OK

OK

Del 3

2. Handleplaner

2. Har kommunen udarbejdet handleplaner for håndtering af børn, der er eller har været på længerevarende ophold i udlandet?

Ja Nej

Hvis kommunen har svaret 'ja' til spørgsmålet, bedes handleplanerne indsendes til Ankestyrelsen inden **mandag den 17. januar 2005**.

Handleplanerne bedes indsendes elektronisk til analyse@ast.dk eller i papirform til Ankestyrelsen, Analysekontoret, Amaliegade 25, Postboks 9080, 1022 København K.

Eventuelle bemærkninger

Tryk OK for at afslutte

OK

This request took 1.98 seconds of real time (v8.2 build 1391).

Vejledning til spørgeskema

Introduktion til undersøgelsen

Ankestyrelsen har af Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration, Socialministeriet, Ligestillingsafdelingen, Undervisningsministeriet, Ministeriet for Forbruger- og Familieanliggender, samt KL fået til opgave at gennemføre en undersøgelse af omfanget af udlandsophold for børn med ikke-vestlig oprindelse.

Baggrunden for undersøgelsen er, at der i de senere år er set en række eksempler på, at forældre sender deres børn tilbage til hjemlandet, så de kan blive opdraget dér og blive præget af dette lands værdier og normer. Regeringen har derfor fået gennemført en række ændringer af lovgivningen med henblik på at forebygge såkaldte genopdragelsesrejser blandt udenlandske børn.

Første del af spørgeskemaet handler om brugen af disse lovgivningsmæssige redskaber.

Anden del, afsnit 1.A af spørgeskemaet er et forsøg på at afdække, hvilke børn der bliver sendt af sted på disse ophold; Alder, køn, oprindelsesland og lignende. Anden del, afsnit 1.B omhandler selve opholdet. Anden del af spørgeskemaet udfyldes med ét skema pr. barn.

Ankestyrelsen er opmærksom på, at netop denne del af spørgeskemaet bevæger sig på kanten af, hvad kommunerne har informationer om. I det omfang kommunerne har de ønskede informationer eller har mulighed for at give et kvalificeret skøn, vil Ankestyrelsen være taknemmelig herfor.

Ankestyrelsen anbefaler, at der udpeges én koordinator for besvarelsen af spørgeskemaet, der sikrer at alle relevante forvaltninger får bidraget til besvarelsen, da det kan omfatte flere forskellige lovgivningsområder, afdelinger i forvaltningen, samt konkrete sager (indberetningssagen, personsagen og ydelsessagen). Det anbefales, at koordinatoren indsamler de forskellige oplysninger, vi beder om, og at koordinatoren indtaster alle oplysningerne i spørgeskemaet.

Ankestyrelsen skal i den forbindelse gøre opmærksom på, at oplysningerne godt kan udveksles mellem de forskellige dele af forvaltningen, jf. bestemmelsen i forvaltningslovens § 28, stk. 2, nr. 3, og persondatalovens § 5, stk. 2.

Vejledning

Generelt:

Spørgsmålene drejer sig om børn af forældre med *ikke-vestlig oprindelse*. Det vil konkret sige alle lande ud over EU, Norge, Island, USA, Canada, Australien, New Zealand, Andorra, Liechtenstein, Monaco, San Marino, Schweiz og Vatikanstaten.

Da forældrene kan have forskellig oprindelse, er det altid moderens oprindelse, der er afgørende.

Vedrørende del 1:

Ad spørgsmål 1.A: 1. januar 2004 blev 'Lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag' ændret, således at § 24 a. nu fastslår, at socialministeren, nu ministeren for familie- og forbrugeranliggender, efter forhandling med undervisningsministeren kan forpligte institutioner, der har løbende kontakt med børn under 18 år til at indberette til kommunerne, hvis et barn udebliver i en

periode, og udeblivelsen kan skyldes, at barnet ikke opholder sig i landet. Dette skete pr. 1.7.2004, hvor Socialministeriets bekendtgørelse trådte i kraft. Deri fastlægges det, at de berørte institutioner er daginstitutioner, der drives efter servicelovens § 9, folkeskoler, ungdomsskoler, statsskoler, skoler med gymnasiale uddannelser, produktionsskoler, social- og sundhedsskoler, anmeldte frie grundskoler, godkendte efterskoler, husholdningsskoler, håndarbejdsskoler, ungdomshøjskoler og institutioner for erhvervsrettet uddannelse.

Ad spørgsmål 1.A.5 og 1.A.6: Vi vil meget gerne have oplysninger om, hvilke *skoler og institutioner der indberetter børnenes fravær*, og hvor mange børn fra hver skole eller institution, der er indberettet, da vi senere skal tale med eksempelvis skole-/institutionsledere og lærere/pædagoger, der har erfaring med området. Det er derfor vigtigt for os at vide, hvilke skoler/institutioner, vi skal henvende os til.

Ad spørgsmål 1.A.8: De sociale ydelser, der omtales her, er dem, der nævnes i spørgsmål 1.B.1 og 1.C.1; børnetilskud, børnefamilieydelse, samt forsørgersats og forsørgertillæg til modtagere af kontanthjælp, starthjælp og introduktionsydelse. Kommunen har pligt til at stoppe disse ydelser, hvis barnet ikke opholder sig i Danmark eller EU/EØS – se kommentarer til spørgsmål 1.B.1 og 1.C.1.

Ad spørgsmål 1.B.1: 1. januar 2004 blev 'Lov om en børnefamilieydelse' ændret, således at § 2, stk.1, nr. 2 fastslår, at det er en betingelse for at modtage børnefamilieydelse, at barnet skal opholde sig i landet. I stk. 2 slås det dog fast, at midlertidige uddannelsesophold i udlandet, der har til formål at forbedre barnets muligheder i Danmark, ikke er en hindring for udbetaling af børnefamilieydelsen. Samtidig blev 'Lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag' ændret, således at § 5, stk. 1, nr. 2, fastslår, at det er en betingelse for at modtage børnetilskud, at barnet skal opholde sig i landet. I stk. 3 slås det dog fast, at midlertidige uddannelsesophold i udlandet, der har til formål at forbedre barnets muligheder i Danmark, ikke er en hindring for udbetaling af børnetilskuddet.

Ad spørgsmål 1.C.1: 1. juli 2002 blev 'Lov om aktiv socialpolitik' ændret således, at det i dag ifølge § 25, stk. 11 og stk. 14 fremgår, at forsørgersatsen og forsørgertillægget til henholdsvis kontanthjælps- og starthjælpsmodtagere kun kan udbetales, hvis barnet har ophold i Danmark eller EU/EØS (Gældende lovbekendtgørelse er fra 13. august 2003). De tilsvarende bestemmelser i integrationsloven blev ligeledes ændret for modtagere af introduktionsydelse.

Ad spørgsmål 1.D.1: Dette spørgsmål er et forsøg på at få et samlet tal for, hvor mange børn med ikke-vestlig oprindelse i kommunen der er/har været omfattet af de tre regler, der nævnes i spørgsmålet. For at besvare dette spørgsmål kræves det sandsynligvis, at kommunen indsamler oplysninger fra flere forskellige forvaltninger, afhængig af hvor sagerne er oprettet. Men det vi ønsker, er det samlede antal *børn*, ikke antal *sager*, da der jo kan være overlap.

Oplysningerne vedrører:

A: § 24 a i lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag og bekendtgørelse om meddelelser efter § 24 a i lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag

B: § 5, stk. 1, nr. 2 i lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag og § 2, stk. 1, nr. 2 i lov om børnefamilieydelse, vedrørende stop for udbetaling af børnetilskud og børnefamilieydelse

C: § 25, stk. 11 og stk.14, i lov om aktiv socialpolitik, vedrørende forsørgersats og –tillæg til modtagere af kontanthjælp og starthjælp samt de tilsvarende bestemmelser i integrationsloven for modtagere af introduktionsydelse

Ad spørgsmål 1.D.2: Dette spørgsmål forsøger at få et samlet tal for, hvor mange børn med ikke-vestlig oprindelse i kommunen, der har været på udlandsophold, **ud over** de i spørgsmål 1. D.1 oplyste.

Det vil sige, at kommunen har viden om, at barnet opholder sig eller har opholdt sig i udlandet, uden at kommunen har modtaget indberetning fra skole/institution eller stoppet for udbetaling af ydelser efter:

A: § 5, stk. 1, nr. 2 i lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag og § 2, stk. 1, nr. 2 i lov om børnefamilieydelse, vedrørende stop for udbetaling af børnetilskud og børnefamilieydelse.

B: § 25, stk. 11 og stk.14, i lov om aktiv socialpolitik, vedrørende forsørgersats og –tillæg til modtagere af kontanthjælp og starthjælp samt de tilsvarende bestemmelser i integrationsloven for modtagere af introduktionsydelse

Spørgsmålet vedrører alene børn, hvor det *ikke* er helt klart, at formålet med rejsen er et midlertidigt ophold i udlandet, der sigter på at forbedre barnets muligheder for at klare sig under fortsat ophold her i landet, jf § 2, stk. 2, i lov om en børnefamilieydelse og § 5, stk. 3, i 'Lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag'.

Vedrørende del 2, afsnit 1.A:

Generelt: Der skal udfyldes et skema pr. barn.

Ad spørgsmål 1.A.4: Definitionen af indvandrere og efterkommere: Et barn er *indvandrer*, hvis barnet er født i udlandet, og ingen af barnets forældre er både dansk statsborger og født i Danmark. Et barn er *efterkommer*, hvis barnet er født i Danmark, og ingen af barnets forældre er både dansk statsborger og født i Danmark. Ved tvivl om begge forældrenes statsborgerskab og fødested, er det den ene forældres statsborgerskab og fødested, der er afgørende.

Hvis der ikke findes oplysninger om nogen af forældrenes statsborgerskab og fødested, er barnet indvandrer, hvis barnet er født i udlandet, mens barnet er efterkommer, hvis barnet er født i Danmark og er udenlandsk statsborger.

Ad spørgsmål 1.A.10: Hvis forældrene er under uddannelse, afkrydses feltet 'Uden for arbejdsmarkedet'.

Vedrørende del 2, afsnit 1.B:

Generelt: Ankestyrelsen er opmærksom på, at oplysninger om *opholdets type og omfang* kun i begrænset grad ligger hos kommunerne. Men i det omfang kommunen har kendskab til dette, vil Ankestyrelsen meget gerne have oplysningerne.

Ad spørgsmål 1.B.3: Spørgsmålet sigter til at afklare, om *opholdets formål* er at forbedre barnets muligheder for at klare sig ved videre ophold i Danmark. Uddannelsesophold uden integrationsforbedrende formål kunne eksempelvis være ophold på koranskoler.

Hvis der er spørgsmål vedrørende udfyldelsen af skemaet eller dets indhold, kan henvendelse rettes til:

Jytte Damgaard, jd@ast.dk, Ankestyrelsens Analysekontor, direkte telefon 33 41 16 29

Astrid L. Christensen, alc@ast.dk, Ankestyrelsens Analysekontor, direkte telefon 33 41 16 30

Spørgsmål til skoler/institutioner

Før afrejse:

1. Er der et mønster i barnets eller familiens adfærd før afrejsen?
2. Hvad vurderes at være forældrenes generelle begrundelse for opholdet?
3. Hvad vurderes at være den specifikke begrundelse, for at opholdet kom i stand på det præcise tidspunkt; var en bestemt handling fra barnets side eller episode udslagsgivende?
4. Hvor lang tid går der oftest, før skolerne reagerer på barnets fravær?
5. Hvorfor giver skolen i nogle tilfælde op på at følge op på børnenes fravær?

Ser vi kun toppen af 'genopdragelses'-isbjerget?

1. Er forlængede sommerferieophold i hjemlandet en hyppig brugt 'løsning' for forældrene i forbindelse med genopdragelse, for at undgå skolernes opmærksomhed?
2. Hvor udbredt er det, at forældrene hævder, de giver barnet hjemmeundervisning, hvis barnet 'forsvinder' fra skolen?
3. Hvor ofte anvendes muslimske friskoler i Danmark, når forældrene ønsker at 'genopdrage' deres barn?

Forældrenes begrundelse:

1. Hvem presser oftest på for genopdragelse; moderen eller faderen?
2. Er der ofte tale om hensyn til barnløs familie/bedsteforældre i hjemlandet, snarere end genopdragelse, når børnene rejser af sted?
3. Er det oftest forældre med et stort eller et lille 'etnisk' netværk i Danmark, der sender børnene af sted?

Opholdet:

1. Hvor lang tid varer opholdene oftest?
2. Er der generelt forskel på opholdets formål/form for drenge og piger?
3. Hvor bor børnene under opholdet?
4. Hvad er efter lederens opfattelse oftest formålet med rejserne?

Forvaltningens opfølgning:

1. Hvilken reaktion møder skolen/institutionen hos kommunen, når den indberetter 'forsvundne' børn?
2. Hvilke barrierer er der i systemet, som forhindrer, at man som skoleleder kan handle i tilfælde med genopdragelsesrejser?
3. Hvilke redskaber mangler man som skoleleder?
4. Er genopdragelsesrejser et voksende problem, eller er der bare voksende fokus på problemet?

Generelle oplysninger:

1. Hvor gamle er børnene hyppigst?
2. Er der bestemte aldersgrupper, der optræder hyppigst?
3. Flest piger eller drenge?
4. Hvilke nationaliteter benytter sig oftest af genopdragelsesophold?
5. Hvad er forældrenes baggrund?
 - Uddannelsesmæssigt
 - Beskæftigelsesmæssigt
 - Religiøst
 - Nationalt
6. Sendes der ofte flere børn af sted fra de samme familier?